

ЧИТАНКА

за први разред основне школе

Креативни центар

Упутство

У читанци овој има дивних прича и песама, оне нуде радост теби, узбуђења свима нама.

Може да ти неко чита – тада слушај и уживај; кад ти читаш, тада казуј као да је твој доживљај.

Ваља да их објашњаваш како си их разумео, да наведеш осећања која тад си доживео.

Можеш да их препричаваш – од почетка, надугачко, можеш некад и од краја, телеграфски, врло кратко.

Чини ми се да ће бити ипак ово најважније – да пронађеш тајне које песма или прича крије:

лепе речи, лепе слике и ликове занимљиве, важне мисли и поруке, догађаје узбудљиве.

Неки драгуљ ваљало би и напамет да научиш и понешто да нацрташ, да отпеваш ил' одглумиш.

Измисли им други наслов, почетак ил' други крај, прошири их, додај строфу, лик ил' неки догађај.

Од песмице гради причу ил', рецимо, текст за глуму, **бирај речи као бисер** – имај увек то на уму.

Водич

задатак

цртамо и бојимо

сети се шта смо научили

глумимо

пишемо

граматика

књижевност

говорна вежба

решавамо

истражујемо

смисли, испричај и напиши

речник

1.

СВАКО ИМА ГОВОР СВОЈ

Зашто ћуран пућпуриче,
Зашто вочић риче,
Зашто гуска гаче,
А магарац њаче?

Зашто маца каже – мау,
Зашто куца вели – вау?
Свако има говор свој,
Као и ти, мили мој.

Милица Бингулац

Симеон Маринковић

МИШИН ПАС

Ево како Миша уме
псећи говор да разуме:

Кад пас седне, главу дигне,
тад завија:
„Ау, ау, усамљен сам,
то не прија“.

Кад уз мене скаче, лаје,
онда цвили:
„Радујем се што те видим,
друже мили!“

Некад прети оштрим зубом
и зарежи:
„Не дирај ме, глођем коску,
даље бежи!“

Кад скакуће, то је позив,
то је поздрав:
„Хајде да се поиграмо,
ав-ав, ав-ав!“

А чарапу кад однесе
– не би смео –
тада не знам шта је мој пас
рећи хтео.

Пронађи и подвуци плавом бојом речи које показују шта ради Мишин пас кад је усамљен.

Пронађи и подвуци зеленом бојом речи које показују како Мишин пас прети.

Напиши како Мишин пас исказује радост.

Напиши како си успео да по гласу и покрету разумеш шта ти је хтела рећи нека животиња.

ГОВОРИМО ПОКРЕТИМА

Пронађи и упиши испод сваке слике речи које говоре исто што и покрет.

Одглуми говор покрета са ових слика. Нека други погађају шта говориш.

До виђења!

Досадно ми је.

Браво!

Нећу више да се играм.

Дођи овамо!

Не може!

Не знам.

Тужићу те учитељици!

Баш ме брига!

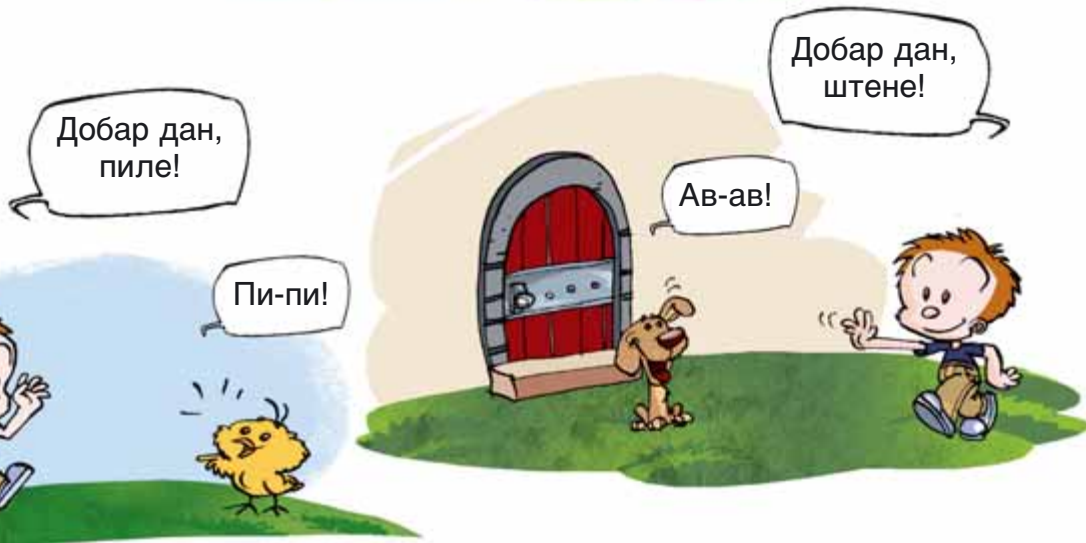
Слободан Лазић

ТРИ СУСРЕТА

Крај воде сусретох паче
и паче поздравих ја.
Рекох му: „Добар дан, паче!“
А паче мени: „Ква-ква!“

На мосту сусретох пиле,
жуто кô пилићи сви.
Рекох му: „Добар дан, пиле!“
А пиле мени: „Пи-пи!“

Пред кућом сусретох штене,
на њему жакетић плав.
Рекох му: „Добар дан, штене!“
А штене мени: „Ав-ав!“

Потражи у
речнику шта
значи реч
жакетић.

Кога је све дечак поздравио?

Упиши реч која недостаје у реченици:

Мачка мауче мау, мау.

Жаба _____ кре, кре.

Гуска _____ га, га.

Крава _____ му, му.

Магарац _____ иа, иа.

Овца _____ бе, бе.

КОЛИКО ЈЕ САТИ?

Замисли да хоћеш да питаш некога колико је сати или где се налази нека улица.
Како ћеш се обратити одраслој особи? Како ћеш питати вршњака?

Ти: _____

Одрасла особа: _____

Ти: _____

Одрасла особа: _____

Ти: _____

Одрасла особа: _____

Ти: _____

Одрасла особа: _____

Ти: _____

Твој вршњак: _____

Ти: _____

Твој вршњак: _____

Ти: _____

Твој вршњак: _____

Ти: _____

Твој вршњак: _____

СА МНОМ ИМА НЕКА ГРЕШКА

Са мном има нека грешка
лице ми се стално смешка
хе-хе

Без разлога и без везе
уста ми се сама кезе
хо-хо

И кад нећем и кад хоћем
морам да се закикоћем
хи-хи

Нестрпљив сам, једва чекам
да се мало зацерекам
ху-ху

Постало је збиља страшно:
смејем се кô луд на брашно
ха-ха.

Пронађи у песми и препиши речи које говоре како све може да се смеје.

Смешка се, _____

_____ ,

_____ ,

_____ ,

_____ .

Пронађи и подвуци у песми две речи које нису правилно написане.

Значење речи *кезити се*,
кикотати се, *церекати се*
потражи у **речнику**.

Изговори ову реченицу на више начина:

весело

Ено га пас.

тужно

Ено га пас.

уплашено

Ено га пас.

КАКО СЕ КО ЗОВЕ

Упитала деца ждребе:

„Зашто тебе зову Ветрић?“

„Ја брзо трчим. Као ветар.“

„А зашто се ти зовеш Носиља?“, обратила се деца кокошки.

„Ја носим јаја.“

„А зашто су тебе назвали Певац?“, питала деца петла.

„Ја гласно певам и својим кукурикањем вас будим у зору.“

„А тебе, магарче, зашто Тврдоглави?“

„Нећу да кажем!“, одговори магарац и удари копитима о земљу.

★ Зашто магарац није хтео да одговори на питање?

А Подвуци у тексту оне реченице којима се поставља питање.

★ Постави по једно питање свакој животињи са слике. Пази на ?.

Шаљива народна песма

ЈА САМ ЧУДО ВИДЕО

Пуж се с биком туче,
Коза кола вуче,
Мрав бркове суче,
Коњ на грани спава,
Зец пут преорава,
Мува товар носи,
Вук на путу проси,
Роџа жабу служи,
Миш се с мачком дружи.

У речнику
пронађи шта
значе речи
чудо, сукати
и товар.

Које би чудо ти највише волео да видиш?

ЈОШ НЕКА ЧУДА

 Напиши каква се чуда виде на овим сликама.

ПРИЈАТЕЉИ

Замисли да се жаба наљутила на свог пријатеља, нилског коња.

Затим су разговарали, па су се помирили. Смисли и напиши о чему су разговарали.

Жаба: _____

_____

Нилски коњ: _____

_____

Жаба: _____

_____

Нилски коњ: _____

_____

Жаба: _____

_____

Нилски коњ: _____

_____

_____

_____

Жаба: _____

_____

_____

_____

Влада Стојиљковић

МНОГО ЗВУКОВА

Кад скочи пас на тас
чује се

Кад падне зврк на шмрк
чује се

Кад падне кум на друм
чује се

Кад лупи куп у ђуп
чује се

Кад стигне џип у Штип
чује се

Кад падне брус у ђус
чује се

Напиши који се звуци чују у овој песми.

У речнику пронађи значење речи
тас, зврк, шмрк, куп и брус.

Изговарај више пута гласно. Настави низ.

С	СА	СО	СУ	СЕ	СИ
З	ЗА	ЗО	ЗУ	ЗЕ	ЗИ
Ш	ША	ШО	ШУ	ШЕ	ШИ
Ж	ЖА	ЖО	ЖУ	ЖЕ	ЖИ
Ц	___	___	___	___	___

Мирослав Антић

ЗАВРЗЛАМА

Замислите, децо, јао!
Реп у млеко
мишу пао.
А он јадан
није знао,
па га скоро прогутао.
Све мислећи за свој реп:
„Гле резанац, што је леп!“

У речнику ћеш наћи шта
значи реч *заврзлама*.

Шта то миш није знао?

Смисли и напиши другачији наслов
за ову песму.

Напиши које се речи из песме крију иза сира.

РЕЗАН

МЕКО

МИШ

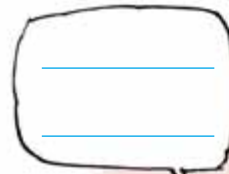
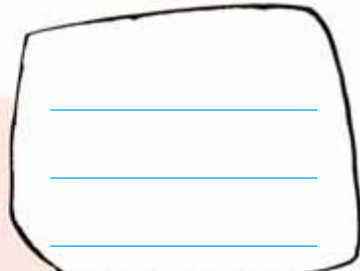
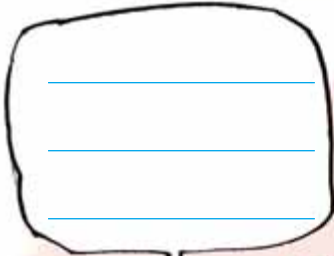
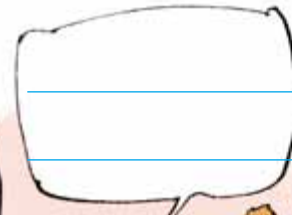
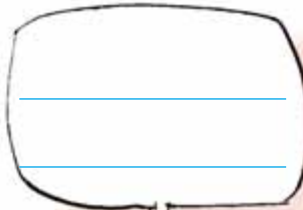
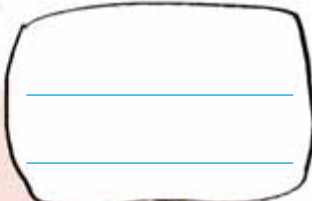

РЕП

РАЗГОВОР НА САНКАЊУ

Упиши у облачиће о чему ове девојчице разговарају на санкању.
Пази да се разговор сложи са сликом.

СЕТИ СЕ шта смо научили...

- Покажи СЛОВО.
- Покажи РЕЧ.
- Покажи РЕЧЕНИЦУ.

На крају реченице може да стоји:

тачка .

Ситила је зима. ↙

упитник ?

Да ли имаш санке? ↙

узвичник !

Пази на лед! ↙

2.

ЗИМА

Беле коке с неба пале,
наша врата затрпале.

(снег)

Петар Стокић

ПАДА СНЕГ

Ура, децо, пада снег!
Бела шума, бео брег,
бела стаза, бела река,
бела врана, бео зека,
бео човек, бео брк...

Хајд' у игру, брже, трк!

Ово је **песма** која се зове **Пада снег**.
Један ред у песми зове се **стих**.

Реши ребусе.

Напиши реч која се највише помиње у овој песми.

Напиши шта је још бело кад падне снег.

Изброј колико стихова има песма „Пада снег“.

Ова песма има _____ **СТИХОВА**.

ВИЦА

(ацивакур)

КЕ

(екнас)

Народна прича

ПАС И КУЋА

Приповедају како је пас, скупивши се у клупко на мразу, рекао да друге зиме неће чекати без куће, него да ће је одмах градити чим лето дође. Додао је још да му велика кућа не треба и да ће је лако начинити.

А кад се лети на врућини извалио и разбацао све четири ноге и реп и главу на све стране, онда је рекао:

„Ко ће мени оволику кућу начинити?“

И тако је опет остао чекати зиму без куће.

У речнику
пише шта
је *клупко*.

Ово је прича!

Ово је **прича** која се зове **Пас и кућа**.
Она је писана у **прози**.

Реши загонетке.

Зашто пас није направио кућу?

Испричај како је пас лежао на мразу. Како је лежао на врућини?
Објасни зашто је тако лежао.

Напиши наслов још неке приче о животињама коју знаш.

Лонац има – кувар није,
метлу има – чистач није.

(окшенс)

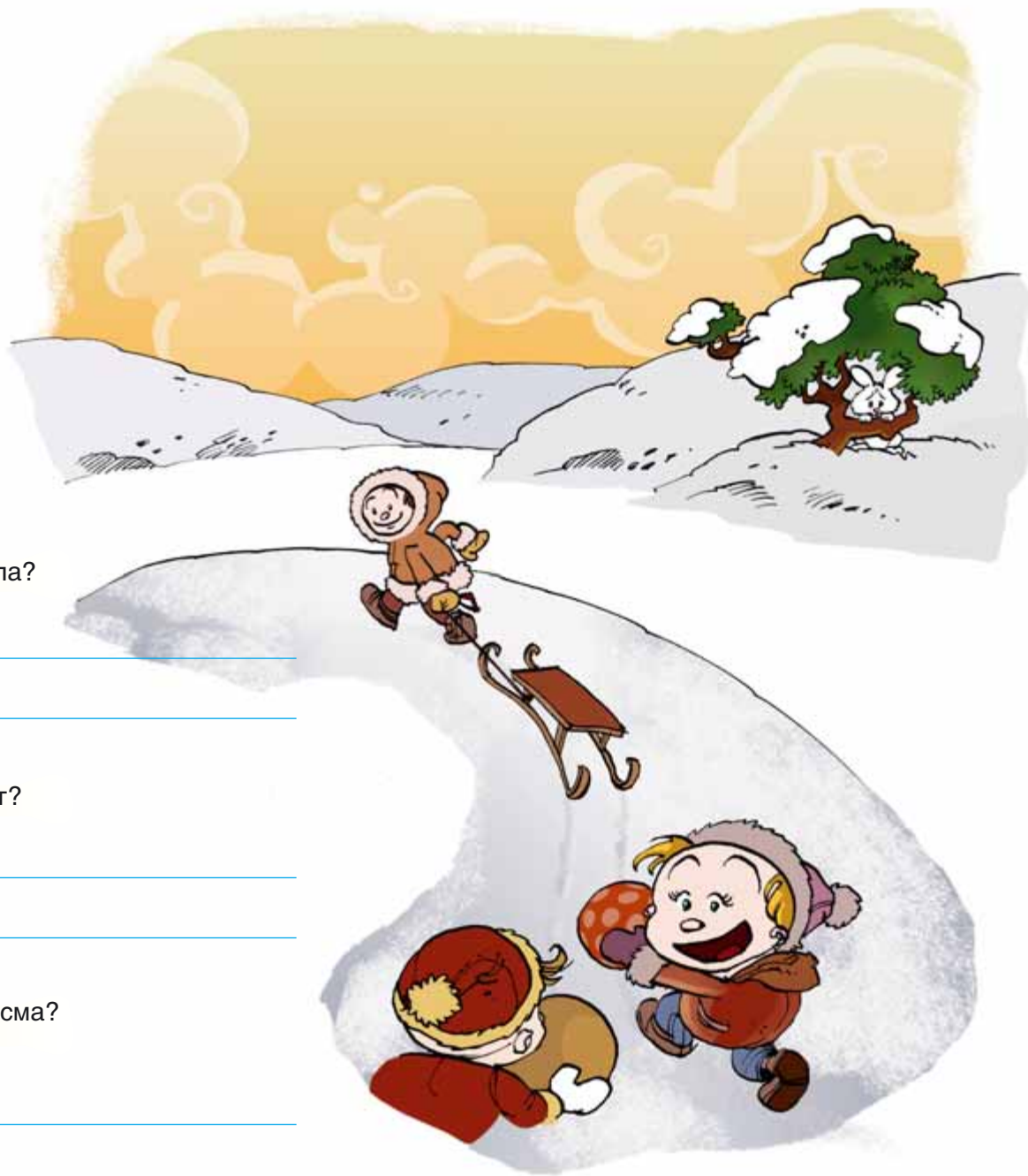
Зубе нема, руке нема,
а опет уједа.

(зарм)

ПРВИ СНЕГ

Целе ноћи падао је снег.
Ујутру је све било бело.
Деца су се радовала:
„Ура! Правићемо
снешка!“, рекао је Марко.
„Хајде да се санкамо“,
казала је Лена.

Из жбуна је вирио зец.
Био је забринут:
„Тешко ми је да скачем
по дубоком снегу. Како да
нађем храну?“

★ Зашто су се деца радовала?

★ Зашто је зец био забринут?

★ Да ли је ово прича или песма?
По чему то закључујеш?

ВОЋНА САЛАТА

Рецепт за две особе

За ову салату потребно је:

1. Узми једну већу чинију. Уз помоћ одрасле особе исеци банане на колутиће.

3. Нека ти та особа помогне да ољуштиш поморанџу и исечеш је на комадиће.

5. Све мало промешај.

- ★ Да ли ти се воћна салата допала? Заокружи одговор.

1. ДА

2. НЕ

3. ОНАКО

4. БЉАК!

2. Опери јабуке. Заједно са одраслом особом ољушти јабуке и исеци их на комадиће.

4. Преко комадића воћа поспи суво грожђе.

6. Салату послужи у широким чашама. Не заборави кашичице!

Гвидо Тартаља

САНКЕ

Лете, лете санке,
лете као стреле,
узане и танке
наше санке беле.

Санке јуре, јуре.
Има снега, има.
Ако се претуре
и ми ћемо с њима.

Два стиха или више њих чине **строфу**.

Пронађи и подвучи речи које показују како изгледају санке.

Зашто се каже да санке **лете**?

_____

Преброј стихове и строфе у овој песми.

Ова песма има _____ стихова.

Ова песма има _____ строфе.

У речима које следе, слова су испремештана. Напиши их тако да добијеш имена животиња.

жје _____ цзе _____ цалиси _____

шми _____ кув _____ ведмед _____

пжу _____ вал _____ ривецаве _____

ОД СЛОВА ДО РЕЧЕНИЦЕ

СЛОВО	→	з и м а
СЛОГ	→	зи ма
РЕЧ	→	зима
РЕЧЕНИЦА	→	Зима је хладна.

Од слова састави речи.

Од слогова састави речи.

Од речи састави реченице. Пази на велико слово и тачку.

Народна прича

ПЕТАО И БОЈЕ

Једно поподне нацртао Воја петла, али је заборавио да га обоји. Пође тај петао у шетњу по дворишту.

Сретне га куца и пита: „Зашто ти шеташ тако необојен?“

Погледа петао у воду. И заиста – куца истину говори.

„Не жалости се“, казала је куца.

„Иди код бојица, оне ће ти помоћи.“

Оде петао бојицама и замоли их:

„Бојице, бојице, помозите ми!“

„Добро“, рече Црвена Боја и обоји му четкицом кресту и подбрадак.

А Плава Боја – велика пера на репу.

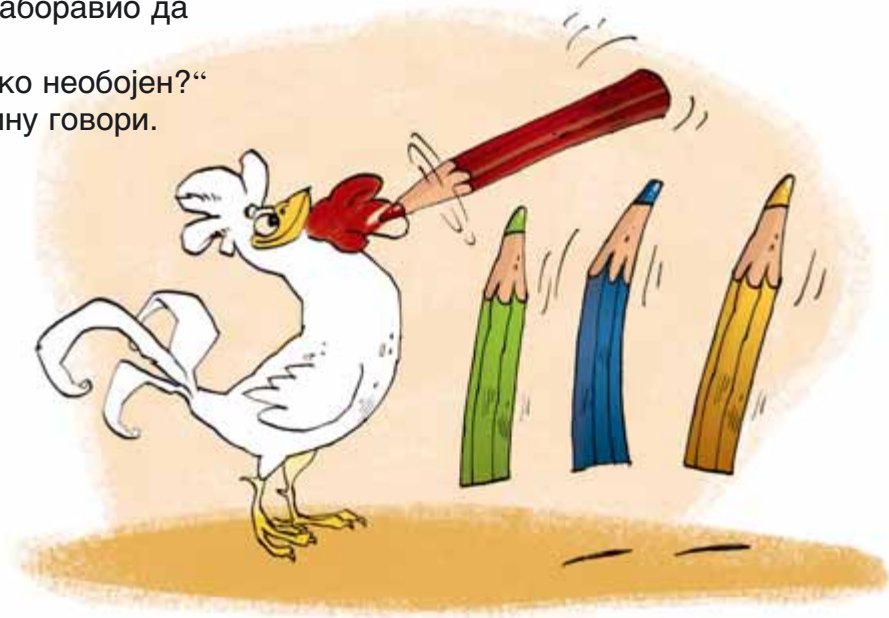
Зелена – крила.

А Жута груди.

Обојени петао попе се на тарабу.

„Е, сад си прави петао“, рече куца.

Петао радосно запева: „Кукуруку!“

Значење речи *креста* потражи у **речнику**.

Обој петла онако како је речено у причи.

Шта је Воја заборавио?

Допуни одговоре на питања о причи:

Главни лик ове приче је: _____

У причи се помињу и ови ликови: _____

Подвуци одговор за који мислиш да је тачан.

На ком месту се одвија радња ове приче? Место радње је: *двориште – шума – река*

Када се дешава ова прича? Време радње је: *једно поподне – некада давно – једне ноћи*

ЗИМСКЕ ТВ ВЕСТИ

Напиши текст вести.

На Копаонику целог дана пада снег.

Путеви су завејани.

Заокружи све речи које имају везе са зимом. (Има их осам.)

Овде напиши још неке речи које имају везе са зимом.

БАЈКА О ЛАБУДУ

Живела је на врху планине мала Снежана, краљица зиме. На ножицама је имала ципелице од сребра, била је огрнута белим плаштом попрсканим снежним звездицама, а на глави носила ледену капу која се преливала у безброј боја кад Сунчев зрак на њу падне. Краљици зиме није било хладно ни на врху планине. Спавала је у снежном гнезду, голишава се ваљала по сметовима, лоптала се по цео дан са пахуљицама, возила се по језеру на једној црној птици тужно оборене главе. Како је Снежана била врло мала, могла је сасвим удобно да јој седне на крило. Слетеле су на то језеро и друге птице, дивље патке и гуске, али оне су биле исувише мале да би малој краљици зиме могле служити уместо чамчића.

Често је Снежана мислила зашто ли је црна птичица тужна, зашто увек обара главу, па је једном упита:

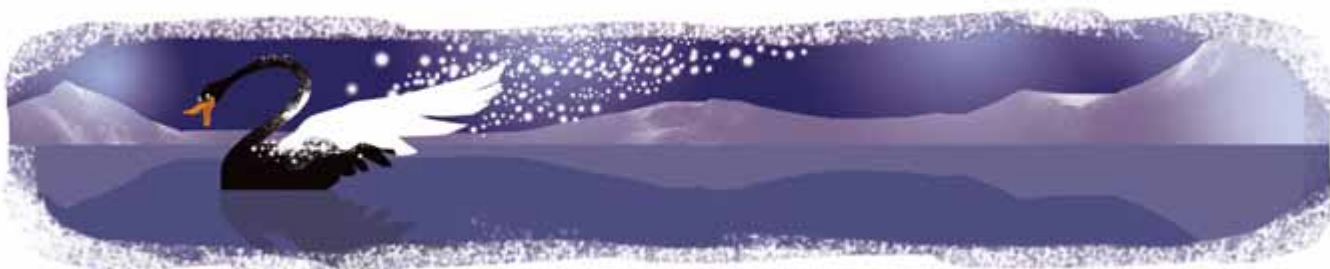
– Мој црни чамчићу, зашто си увек толико тужан?

– Мала краљице, одвећ сам сад узбуђена и не могу ти рећи шта ме тишти – прозбори најзад птица – али довече дођи опет на обалу па ћеш чути.

Целога дана Снежана је била немирна, једва чекајући да падне ноћ. Кад се смркло отишла је на обалу језера где је црна птица већ чекала. Скривена у ноћи, исповедала се тихо краљици зиме.

– Све је око мене бело: и дрвеће, и небо, и звери, и ти, мала краљице, само сам ја од ноћи црња. Зато ме мори туга.

Чувши то, Снежана радосно рече:

– Кад ти је то једина невоља, чамчићу, не брини! Учинићу да постанеш и ти бео. Заплови ноћас на средину језера и чекај.

После овога, краљица је отишла до ледене куле међу стењем, где је живела Сребрна звезда, мајка свих пахуљица. Могла јој је заповедити, али Сребрна звезда је била врло стара, па је Снежана због тога умиљато замоли:

– Добра Сребрна звездо, ти која си још мојој мајци одећу ткала, пошаљи ноћас на птицу што стоји сред језера јато пахуљица и покри њима заувек њено црно перје. Учини да се сутра пробуди сва бела као снег мога престола.

Тако је молила Снежана, а црна птица је уздрхтало чекала напред језера. Кад би око поноћи, сан савлада птицу, она положи главу на крило, и остаде тако непомична. А истога часа паде јато пахуљица и сву је завеја, те у трену постаде бела као снег на престола краљице зиме.

Ујутру Снежана опази да водом плови бели лабуд, први на свету. Други су се после тога рађали и умирали, али тај први још и сад живи и по истом језеру вози Снежану, краљицу зиме.

Значење речи *плашт*, *смет*, *лоптати се*, *тиштати*, *прозборити*, *исповедати се* и *ткати* потражи у **речнику**.

Пронађи и подвуци реченице којима се описује како је изгледала Снежана, краљица зиме.

Другом бојом подвуци реченице које говоре о томе како се Снежана забављала.

Трећом бојом подвуци реченице којима је Снежана молила Сребрну звезду да помогне птици.

Препричај ову бајку по следећем подсетнику:

- Снежана, краљица зиме, се игра
- црна птица говори Снежани зашто је тужна
- Снежанино обећање
- Снежана моли Сребрну звезду за помоћ
- црна птица постаје бели лабуд

Који је главни лик у овој бајци?

Други ликови су:

Ово је бајка. Објасни по чему се бајке разликују од других прича. Које бајке још знаш?

СЕТИ СЕ шта смо научили...

СЛОВО

→ в е т а р

СЛОГ

→ ве тар

РЕЧ

→ ветар

РЕЧЕНИЦА

→ Ветар је јак.

Ово је на страни 23.

ПЕСМА И СТИХОВИ

Ово је на страни 18.

ПРИЧА И ПРОЗА

Ово је на страни 19.

Ово је на страни 24.

- ГЛАВНИ ЛИК У ПРИЧИ
- МЕСТО РАДЊЕ У ПРИЧИ
- ВРЕМЕ РАДЊЕ У ПРИЧИ

3.

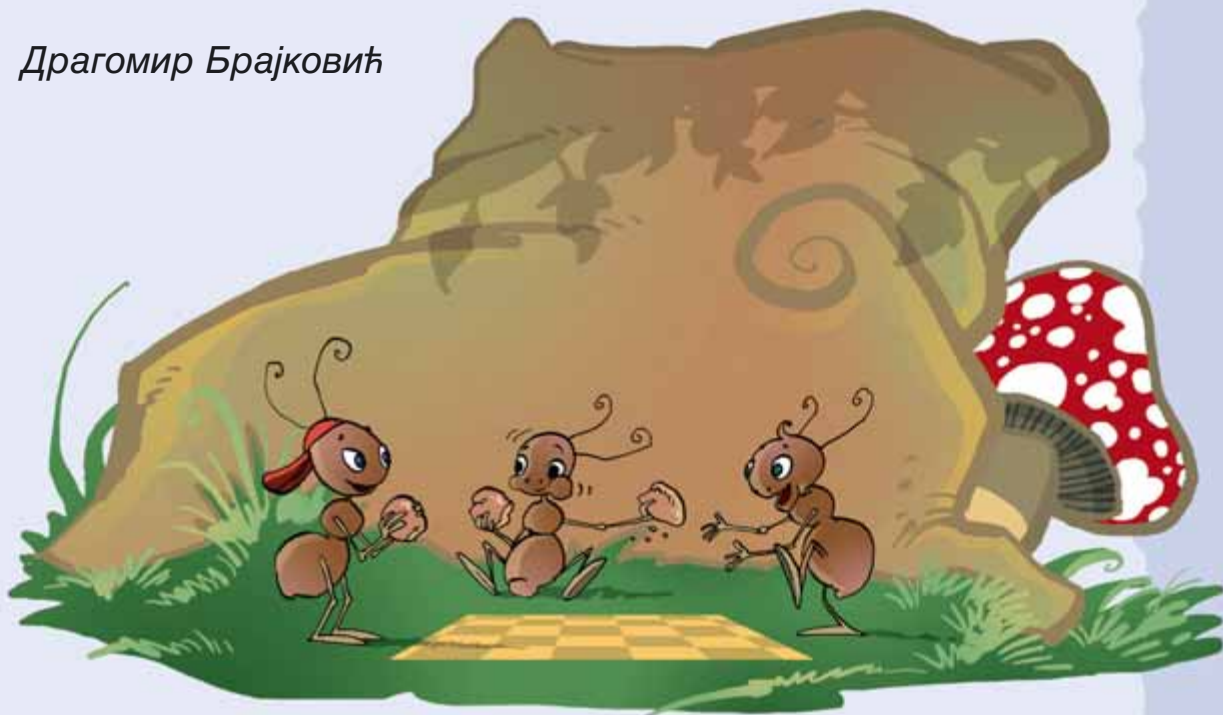
ДРУГАРСТВО

ПЕСМА ДРУГАРСТВА

Чудна нека дружина
Под јасеном ужина.
Деле зрно проје
На двоје, на троје.

То мрави ручају
У своме царству
И певају песму
О другарству.

Драгомир Брајковић

Драган Лукић

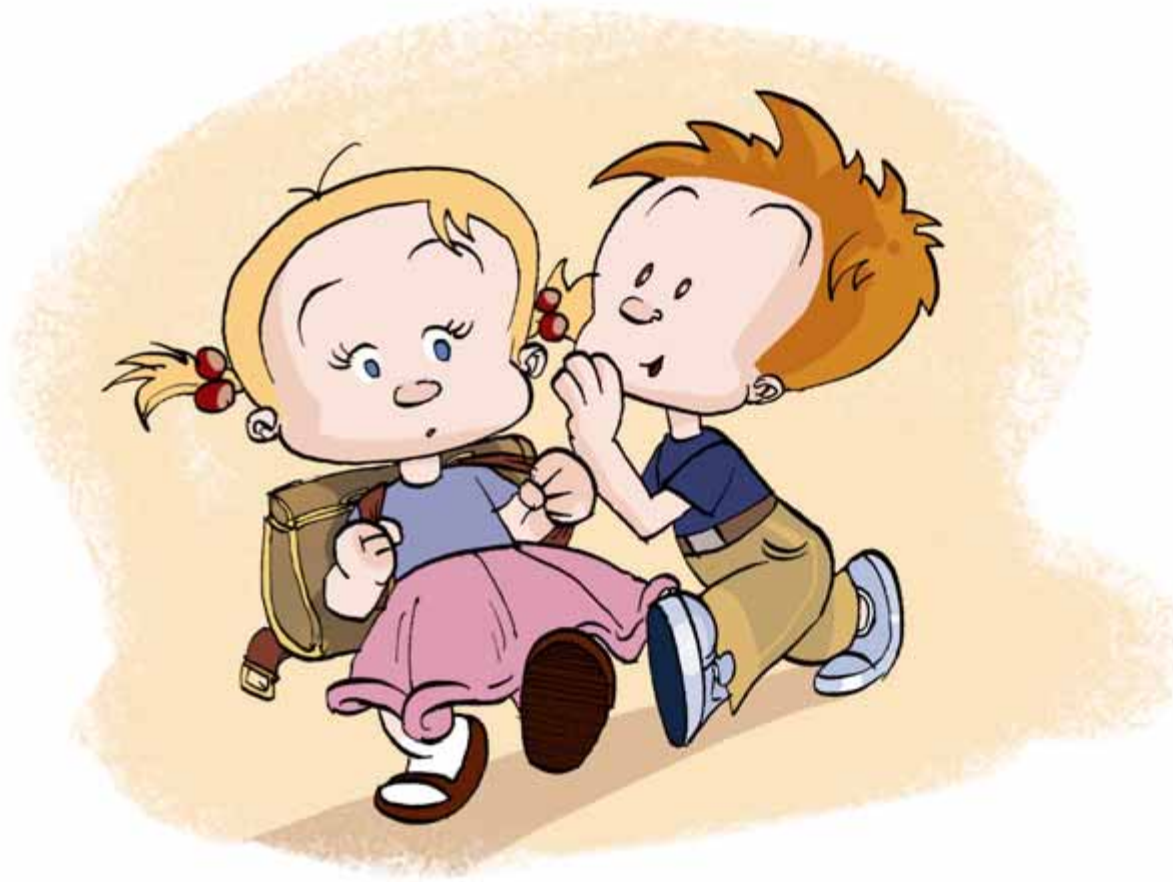
ШАПУТАЊЕ

Од куће до школе,
од школе до куће,
увек се понешто
шапуће, шапуће.

Тихо, тише,
тихо, тише,
тихо – кô падање кише.

Шапућу се писма
и шапућу тајне,
шапућу се заклетве
велике и трајне.

Тихо, тише,
тихо, тише,
тихо – кô падање кише.

★ Шта се шапуће од куће до школе?

✍ Упиши слова која недостају.

Д _ У _ АР _ ТВО

ПР _ Ј _ ЕЉС _ ВО

★ Прочитај неколико пута ову песму.
Подвуци **црвеном** бојом стихове које ћеш читати **гласније**.
Објасни зашто се неки стихови изговарају гласно.
Плавом бојом подвуци стихове које ћеш читати **тише**.
Објасни зашто се неки стихови изговарају тихо.

ТЕЛЕФОНСКИ РАЗГОВОР

Прочитај о чему су разговарале Сара и Маја.
Препиши њихов разговор у облачиће. Пази на редослед!

Здраво, Мајо.
Овде је Сара.

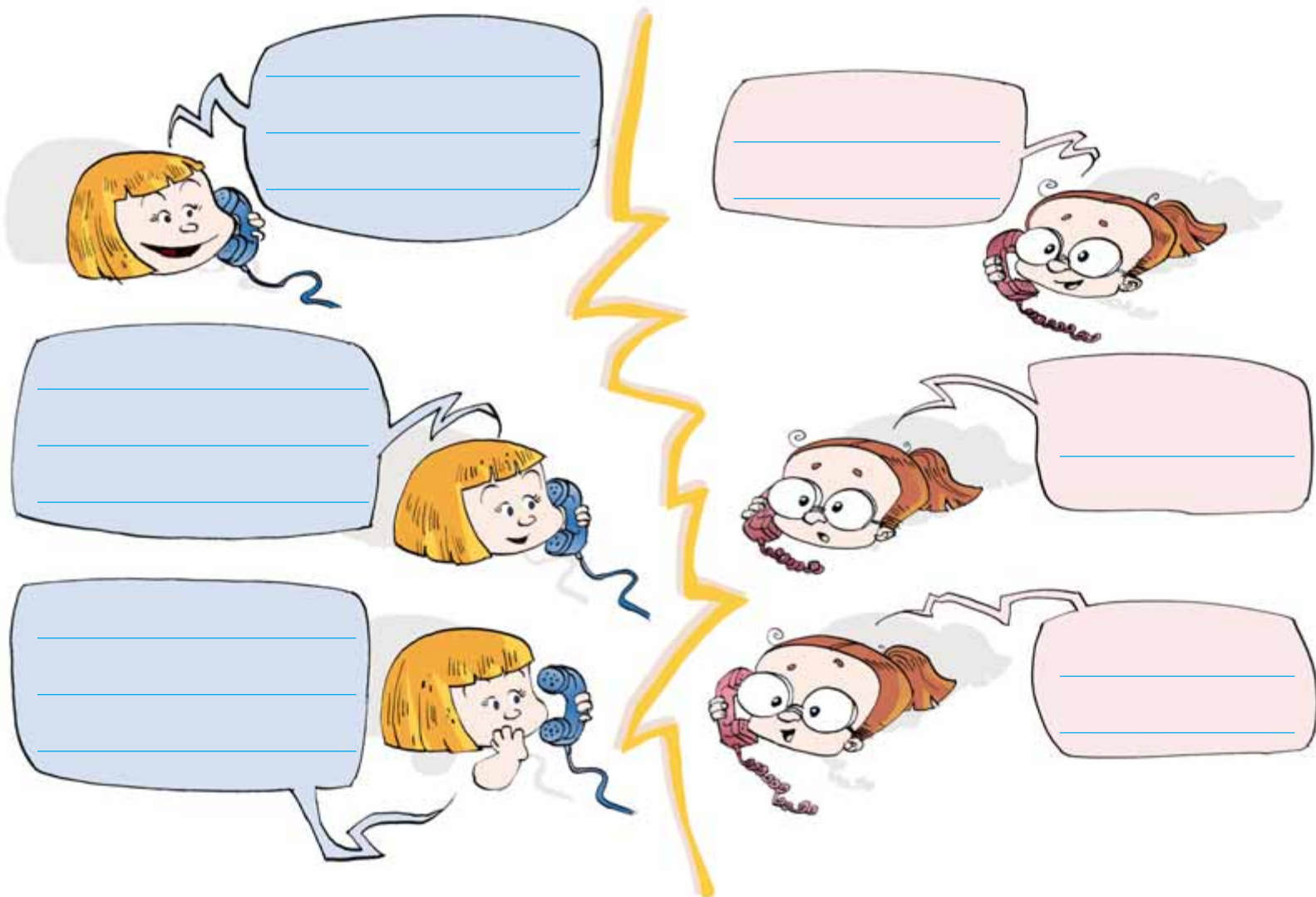
Зашто?

Добар дан. Овде је Маја.
Могу ли добити Сару?

Долазим одмах!
Ђао!

Саро, хоћеш ли да се
нађемо у парку?

Имам нешто важно
да ти испричам.

Владимир Сутејев

БРОДИЋ

Пошли да шетају Жабица, Пиле, Мишић,
Мрав и Бубамара. Ишли, ишли – и дошли
до баре.

„Хајде да се купамо!“, рече Жабица и
скочи у воду.

„Ми не умемо да пливамо“, рекоше Пиле,
Мишић, Мрав и Бубамара.

„Креке-хе-хе! Креке-хе-хе!“, насмеја се
Жабица. „А шта онда умете?“

Увредили се Пиле, Мишић, Мрав и
Бубамара, па су се замислили.
Мислили – мислили, па смислили.

Оде Пиле и донесе листић.

Мишић – орахову љуску.

Мрав довуче сламку.

А Бубамара – кончић.

И отпоче рад: у љуску уденуше сламку, кончићем привезаше листић – и направише бродић!

Гурнуше бродић у воду.

Ушли сви у бродић и отпловили! Жабица вирну из воде да се опет насмеје, али је бродић већ далеко отпловио ... није могла да га стигне!

Превод с руског: Вера Кусицки и Петар Антоновић

У речнику ћеш наћи шта значи реч уденути.

У овој причи речи: жабица, пиле, мишић, мрав и бубамара написане су великим словом зато што су то лична имена тих животиња.

Пронађи и подвуци реченицу у којој се говори како се осећала дружина кад им се жаба подсмевала.

Испричај шта је дружина смислила да би показала шта уме.

Да ли је ово прича или песма?

У чему је жаба погрешила?

Љубивоје Ршумовић

АУ ШТО ЈЕ ШКОЛА ЗГОДНА

Ау што је школа згодна
Лечи лењост и самоћу
Ко да ми је кућа родна
Штета што не ради ноћу

Кад нисам у својој школи
Мене моја душа боли
Нема оне дружине
Да делимо ужине

Ау што је школа сјајна
У клупама пар до пара
Сваки шапат свака тајна
Једну нову љубав ствара

Кад нисам у својој школи
Мене моја душа боли
Нема оне с киком
Коју не дам ником

★ Шта ради ова дружина у школи?

★ Подвуци стих у песми у којем се говори о томе како деца седе у клупама.

★ Напиши имена деце из твоје дружине.

 Реши ребусе.

(алокш)

(гурд)

ИЗАБЕРИ ДРУШТВО

★ Прочитај шта говоре ова деца.

Марко

Пишај
неког другог
да ти позајми!

Миша

Хајде да
пушамо
змаја!

Лена

На снегу је
досадно.

Мрзи ме да
изађем
напоље.

Лука

Волим
да се
смејем.

Маја

Хоћеш
ли пола
ужине?

Дејан

★ Изабери и напиши с ким од њих би волео да се дружиш.

★ Зашто би волео с њима да се дружиш?

★ Размисли и напиши зашто некога може мрзети да изађе напоље.

ЕН ДЕН ДОРЕ

Ен, ден, доре,
дубоко је море,
још је дубља Митровица,
где се киси киселица.
Киселица киси,
ти за мене ниси!

Пронађи у **речнику**
значење речи
киселица и **кисити**.

Разбрајалице су кратке песмице
које деца говоре док се играју.

Напиши када користиш разбрајалице.

Напиши следећу разбрајалицу правилно у стиховима.

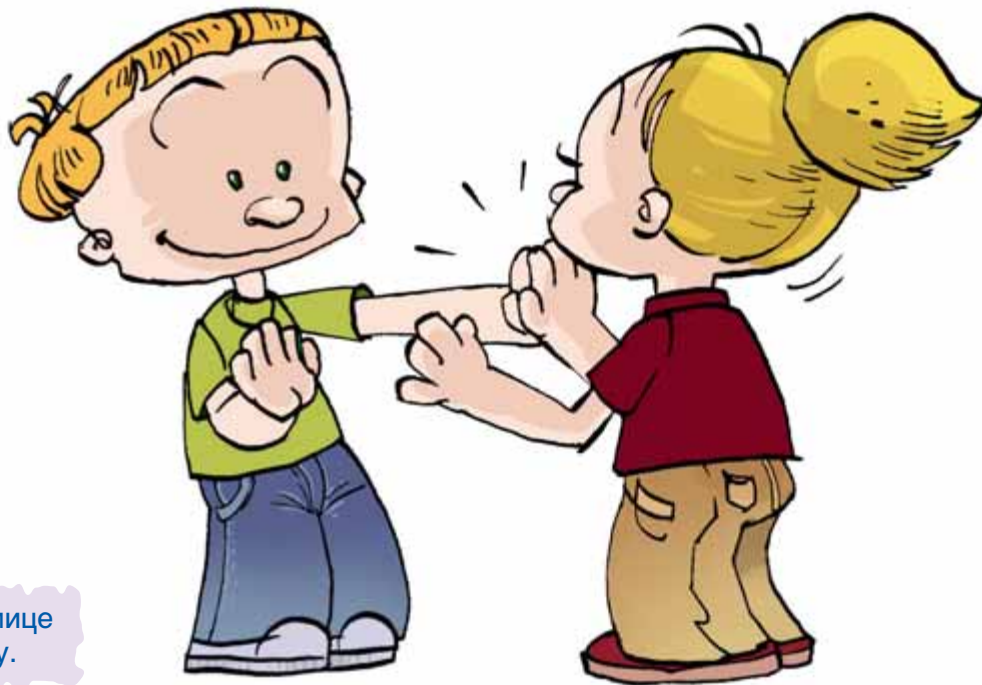
Један, два, волим те ја. Један, два, три, волиш мети.

Реши загонетке.

Четири брата
под једним шеширом.

_____ (отс)

Кућица у горици
на једној ножици.

_____ (акручеп)

РЕЧЕНИЦЕ

Обавештајна

Ја имам друга.

Упитна

Како се он зове?

Заповедна

Марко, сачекај ме!

На крају сваке реченице стави **.** **?** или **!**. Прочитај наглас.
Обрати пажњу на знак који треба да стоји на крају реченице.

Птица је слетела у гнездо

Не гази по леду

После школе идемо на санкање

У парку има снега

Где ми је торба

Мама, дај ми рукавице

Зашто се смејеш

Долази одмах

Да ли је то могуће

Препиши реченице из табеле. Не заборави знак на крају.

Обавештајне реченице: _____

_____

Заповедне реченице: _____

_____

Упитне реченице: _____

_____

Народна прича

ГОЛУБ И ПЧЕЛА

Једног летњег дана пошла је пчела на поток да се напије воде. Слетела је на један камен и почела да пије. Омакла се с камена, пала у воду и почела да се дави.

То је видео голуб с гране. Откинуо је кљуном један лист с дрвета и бацио га пчели. Пчела се попела на лист, крила су јој се осушила и она је одлетела.

Другог дана дошао је ловац у шуму. Опазио је голуба на грани, па нанишанио пушком на њега. Видела то пчела и слетела ловцу на руку. Бојећи се да га пчела не уједе, ловац је махнуо руком и голуб је одлетео.

 Погледај слике. Размисли о томе како треба да буду поређане. Упиши у кружиће бројеве (1,2,3,4) по редоследу догађаја.

 Како је голуб помогао пчели?

 Како је пчела помогла голубу?

 Главни ликови у овој причи су: _____

Место радње у причи је: _____

Време радње у причи је: _____

МАЛА АНКЕТА

Питај своје другове и другарице који је њихов омиљени цртани филм.
Упиши одговоре у табелу. Пази на велико слово.

Име и презиме друга (другарице)	Назив омиљеног цртаног филма
Твоје име и презиме	Твој омиљени цртани филм

По Езопу

ЛАВ И МИШ

Док је лав спавао, претрчи преко њега миш.
Лав се пробуди, ухвати миша и хтеде да га поједе.

Миш зацвиле и рече лаву:

– Молим те, поштеди ме, а ја ћу ти се кад-тад одужити.

Лав се насмеја и пусти миша.

И заиста, после неког времена лав се нађе у невољи. Ловци, који су га дуго прогањали, ухвате га у велику мрежу.

Зачује миш лава који је беспомоћно рикао, дође и прегризе мрежу. Лав се поново нађе на слободи, а миш му рече:

– Ти си ми се онда смејао и ниси веровао да и слаби могу помоћи јакима.

★ По чему видиш да је лав био милостив према мишу?

★ Како је миш помогао лаву?

★ Које су особине лава из ове басне?

Ово је басна. Басне су приче у којима животиње говоре и понашају се као људи.

Које особине има миш?

Подвуци реченицу за коју мислиш да је најважнија у овој басни.

ДВА ДРУГА

Ишла шумом два друга, а пред њих искочи медвед. Један се даде у бекство, успуза се уз дрво и сакри, а други остаде на путу. Ништа му друго не остаде – баци се на земљу и претвараше се да је мртав.

Медвед приђе и поче да га њуши, а овај престаде да дише.

Медвед му оњуши лице, помисли да је мртав па оде.

Кад се медвед удаљио, онај друг сиђе с дрвета и стаде се смејати: „Дедер, реци ми шта ти је медвед шапутао на ухо?“

„Рекао ми је да су лоши они људи који у опасности напуштају своје другове.“

★ Шта су учинила два друга када је пред њих искочио медвед?

★ Како се понашао медвед када је пришао човеку који је лежао?

★ Шта значи порука: „Лоши су они људи који у опасности напуштају своје другове“?

★ Зашто је човек рекао то своме другу?

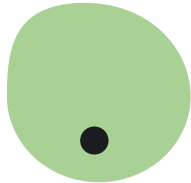
СЕТИ СЕ шта смо научили...

Ово је на страни 37.

РЕЧЕНИЦЕ

ОБАВЕШТАЈНЕ

Пи си ми друџарица.

ЗАПОВЕДНЕ

Врати ми моје санџе!

УПИТНЕ

Да ли волиш снџи?

4.

ПРОЛЕЋЕ

Сунце нам се смеје
и ластва долеће,
висибаба цвета
– дошло је пролеће.

Станко Ракита

ЉУБИЧИЦА

Љубичице, лепотице,
дигни главу из травице!
Лепа ти је боја плава
и круница мирисава.
Подигни се,
не стиди се!

У речнику пронађи
значање речи *круница*.

Како у песми изгледа љубичица?

Из чега се види да се љубичица стиди?

Колико строфа има ова песма?

Препиши једну реченицу из песме.

Напиши речи из песме које ти се допадају.

Напиши шта би поручио другима да раде
када се нађу у природи.
Шта да посматрају? У чему да уживају?

МОЈ РОЂЕНДАН

★ Направи план за прославу свог рођендана.

Кога ћу позвати:

Шта ћемо радити:

Шта ћемо јести и пити:

Које поклоне желим:

📄 Напиши рођенданску позивницу.

*Позивам те да дођеш на
прославу мог ..... рођендана.*

Где славим

.....

Ког дана

.....

У колико сати

.....

Поздрав од

.....

🎂 На торти доцртај свећице.

Воја Царић

ПРОЛЕЋЕ

Опет креће
пролеће
с песмом кроз мој крај.
Дође ластва, дође рода,
зажубори бистра вода
и полете змај.

Топли дани,
сунчани,
изменили свет.
И где, свуда наоколо,
где је било грање голо,
осу се цвет.
Вредне пчеле
почеле
да скупљају мед.
Снега нема, зима није,
бацили смо бунду, скије –
лоптин сад је ред!

Пронађи у речнику
шта значи реч
осути се.

★ Какво је дрвеће из ове песме?

✉ Реши ребус.

★ Подвуци стихове који ти се највише допадају у овој песми.

✉ Препиши из песме неке речи које се римују.

креће _____ – пролеће _____ – _____

крај _____ – _____ – _____

_____ – _____ – _____

_____ – _____ – _____

(абаб)

ВЕЛИКО СЛОВО

★ Погледај слику.
Откриј шта
говоре ликови на
слици.

A Напиши правилно реченице са ове слике.
Пази на велико слово.

Девојчица: _____

_____

Дечак: _____

_____

Пудлица: _____

_____

Вучјак: _____

_____

A Наведи када се пише великим словом.
(Види у Буквару на страни 65).

1. _____

2. _____

3. _____

A Напиши надимке својих другова и
другарица.

_____

_____

_____

Драгомир Ђорђевић

КИША

Кад се облак
небом стушти,
киша пљушти,
само пљушти.

Изнад села,
изнад града,
киша пада,
само пада.

Преко бреза,
преко липа,
киша сипа,
само сипа.

Била трава,
била трска,
киша прска,
само прска.

И на роде
и на чапље,
киша капље,
само капље.

И на снаје,
и на прије,
киша лије,
само лије.

Биле трешње
ил' ораси,
киша кваси,
само кваси.

У речнику је
објашњено шта значе
речи *стуштити се*,
снаја и *прија*.

Читај песму и настави да пишеш:

Киша пада на: село, град, брезу,

_____, _____,
_____, _____,
_____, _____,
_____, _____,

и на _____.

Киша може и да: пљушти, пада,

_____, _____,
_____, _____,

и _____.

Када ређам и набрајам, **зарезима**
реч одвајам. Испред тога
стављам значке – **две тачке**.

Напиши једну разбрајалицу.

_____
_____

ШАЉИВА СТРАНА

★ Прочитај ове вице. Испричај их другу или другарици.

Перици се није ишло у школу,
те је позвао директора школе и рекао
му:
„Хтео сам да Вам јавим да је мој син
Перица болестан и да неће данас доћи у
школу“.
„Добро, него с ким разговарам?“
„С мојим татом.“

„Хајде да се играмо!“
„Важи.“
„Питај ме да ли сам зец.“
„Да ли си зец?“
„Јесам. А сад ме питај да ли сам слон.“
„Да ли си слон?“
„Ух, баш си глуп! Па јесам ли ти већ рекао
да сам зец?“

👤 Ова два вица могу и да се глуме. Одглуми их с неким другом или другарицом.

📝 Овде напиши један виц који ти се допада.

ПОТВРДНЕ И ОДРИЧНЕ РЕЧЕНИЦЕ

Ово су
потврдне
реченице.

Цвет **има** шешир.

Цвет **воли** кишу.

Лептир **је** летео.

Ово су
одричне
реченице.

Лептир **нема** шешир.

Лептир **не воли** кишу.

Цвет **није** летео.

Заврши започете реченице.

Потврдне реченице	Одричне реченице
<i>Ја знам да</i>	<i>Ја не знам да</i>
<i>Ја</i>	<i>Ја не волим</i>
<i>Ја могу</i>	<i>Ја</i>
<i>Ја хоћу</i>	<i>Ја</i>

КОЗА И СЕДАМ ЈАРИЋА

Била једна коза, па имала у шуми кућицу и неколико јарића. Кад год је полазила од куће, затварала је јариће у кућу. Саветовала им је да никоме не отварају врата, јер може доћи вук, па ће их појести. А кад се враћала кући, певала је пред вратима:

*Јарићи, козлићи,
отворите сами
својој милој мами!
У гори сам била,
хладне воде пила,
напасла се травице
и зелене шумице.*

*Носи вама мама
пуно виме млека,
па тече кô река,
низ ножицу
у травицу!*

Јарићи би познали мајчин глас и одмах отворили врата. Слушао то вук из шуме. Кад је једног јутра коза отишла, он дође пред врата и почне дубоким гласом певати:

*Јарићи, козлићи,
отворите сами
својој милој мами!
У гори сам била,
хладне воде пила,
напасла се травице
и зелене шумице.*

*Носи вама мама
пуно виме млека,
па тече кô река,
низ ножицу
у травицу!*

„Не можеш нас преварити, не можеш! Не пева наша мама тако!“, повикаше јарићи из куће и не хтедоше отворити врата.

Вук утањи глас да би био што сличнији козином гласу, па поче поново певати. Јарићи опет познадоше да то није њихова мајка и не отворише врата.

Дуго је вук чекао. Кад виде да их не може преварити, оде љут и гладан у шуму.

После је дошла коза. Јарићи јој испричаше како је неко долазио и певао друкчијим гласом, па му они нису хтели отворити врата.

„Паметни мамини! То је био вук. Да сте му отворили, све би вас појео!“, рече коза и даде им да се насисају слатког млека.

У речнику потражи значење речи *козлић* и *гора*.

★ Пронађи и подвуци у причи шта је мама саветовала својим јарићима.

★ Да ли ти се допада вук из приче?

★ Зашто?

★ Да ли ти се допада коза?

★ Зашто?

Опиши омиљено дрво. Нека ти у томе помогну питања.

Пишемо састав

Моје омиљено дрво

- Које је то дрво?
- Где се оно налази?

- Како то дрво изгледа?
- Опиши његово стабло, гране, лишће.
- Какви су му цветови?
- Има ли плодова?
- Шта си занимљиво приметио на њему?

- Зашто волиш ово дрво?
- Када одлазиш до њега?
- Шта тамо радиш?
- Како се бринеш о њему?

Момчило Тешић

СЛИКОВНИЦА

На ливади нашој
када дођу ласте,
од цвећа и трава
сликовница расте.

Сликовница дивна
од звончића плава,
огњице, маслачка
и вижљастих трава.

У њеноме крилу
препелица спава,
прапорцима росе
ноћ је улепшава.

Свакога је јутра
ветрић прелистава...

Потражи у **речнику** шта
значе речи: **огњица**,
вижљаст и **прапорац**.

Реч **ветрић** означава мали ветар. То је **реч са умањеним значењем**. За велики ветар рекли бисмо **ветрина** или **ветруштина**. То су **речи са увећаним значењем**.

Подвучи у песми оне речи које показују шта се у сликовници налази.

Испричај како то ветрић прелистава сликовницу.

Допуни следеће реченице:

Мала глава је _____,

а велика _____.

Мала торба је _____,

а велика _____.

Мали коњ је _____,

а велики _____.

Мали лонац је _____,

а велики _____.

КАД ПРОЛЕЋЕ ДОЂЕ

Кад пролеће дође, Сунце свима нешто лепо поклони. Шуми и ливади нове зелене хаљине. Птицама ведро небо и радосни цвркут. Лептирима цветне ливаде и нова крила. Животињама – широка поља и шуме, и много хране. А човеку поклони све то и много, много радости.

Зашто?

Зато што онда све живо на земљи почне да: гугуче, зуји, квоца, кликће, кукуриче, кокодаче, лаје, пијуче, пишти, ћућори, цврчи, чаврља, цвркуће, шишти, пева, шапуће и тепа...

Сунце тада, као учитељ, свакоме зада неки задатак.

- Ко спава – да се пробуди.
- Што је тмурно – да се разведри.
- Ко је зимовао у рупи – да провири.
- Ко је гладовао – да се наједе.
- Што је посађено – да проклија.
- Што је на дрвету – да пролиста.
- Што је у јајету – да прокљуви.

Кад пролеће дође, све набоље пође.

У **речнику** је објашњено значење речи: *ћућорити, цврчати, чаврљати, тепати.*

Какву радост Сунце поклања човеку у пролеће?

Напиши које је задатке Сунце задало свету?

Смисли и напиши још неки задатак сличан задацима које је задало Сунце.

СЕТИ СЕ шта смо научили...

Великим словом се пише

Ово је на страни **47**.

*П*одегнута је *В*ишња *М*арић из *С*омбора.

НА
ПОЧЕТКУ
РЕЧЕНИЦЕ

ЛИЧНО
ИМЕ

ПРЕЗИМЕ

ИМЕ
НАСЕЉА

Када ређам и набрајам, **зарезима** реч одвајам. Испред тога стављам значке – **две тачке**.

У пролеће долећу:
ласте, роде, славуји,
чворци, кукавице
и друге птице.

Ово је на страни **48**.

ПОТВРДНА реченица →

Ја знам да њливам.

ОДРИЧНА реченица →

Ја не знам да њливам.

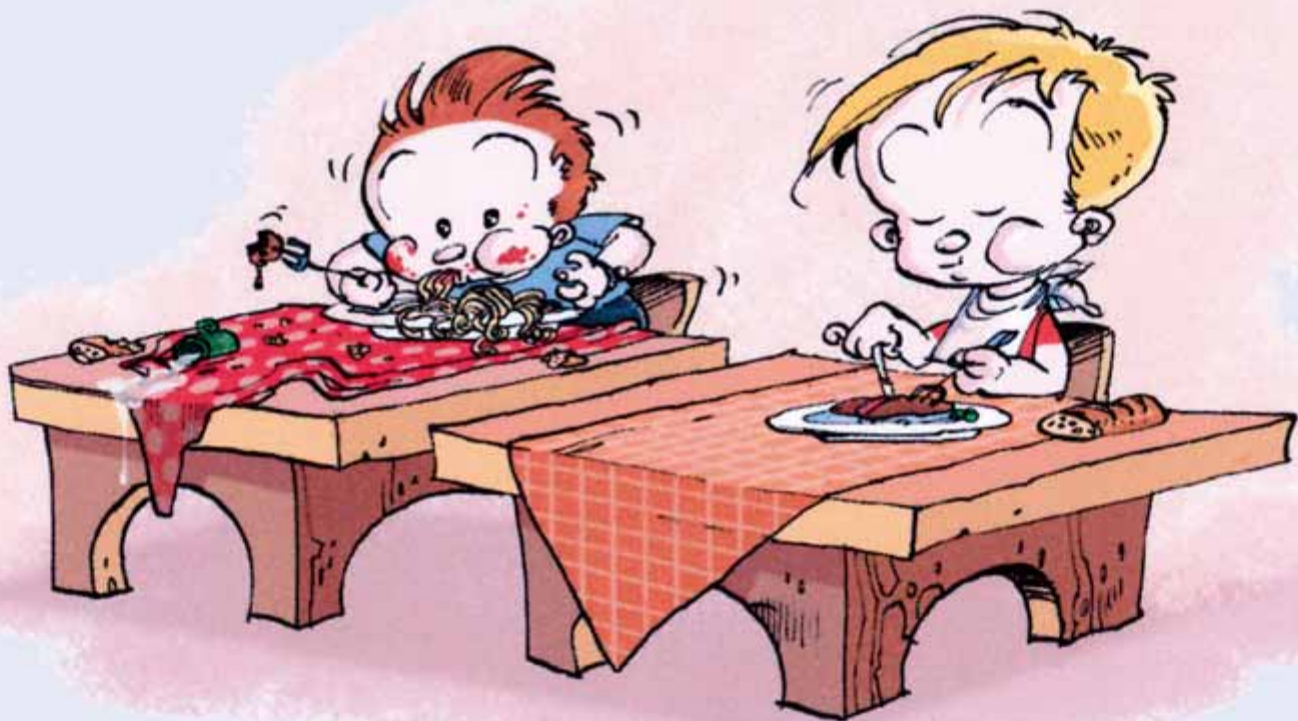

Ово је на страни **51**.

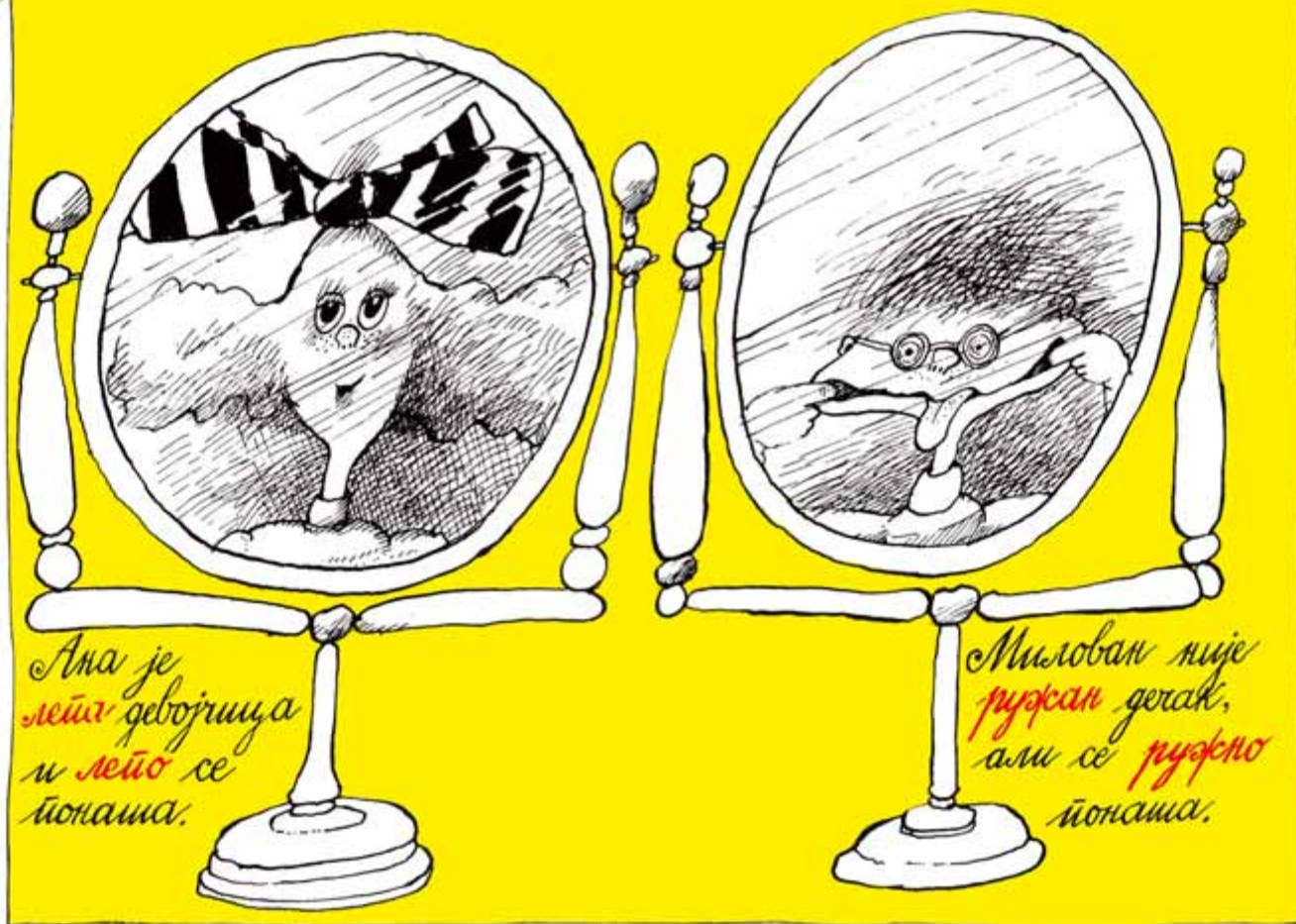
5.

ЛЕПО ПОНАШАЊЕ

Леп је онај
који се лепо понаша.

ЛЕПО-РУЖНО

Ово је једна страна из дечјег часописа „Полетарац“, који је излазио у време када су твоји родитељи били деца.

Написао: Љубивоје Ршумовић
Илустровао: Душан Петричић

★ Шта мислиш, по чему се види да се Ана лепо понаша?

★ На основу чега закључујеш да се Милован понаша ружно?

СЛИКА ИЗ ПАРКА

Гледај слику и напиши:

Ко се понаша лепо

Ко се не понаша лепо

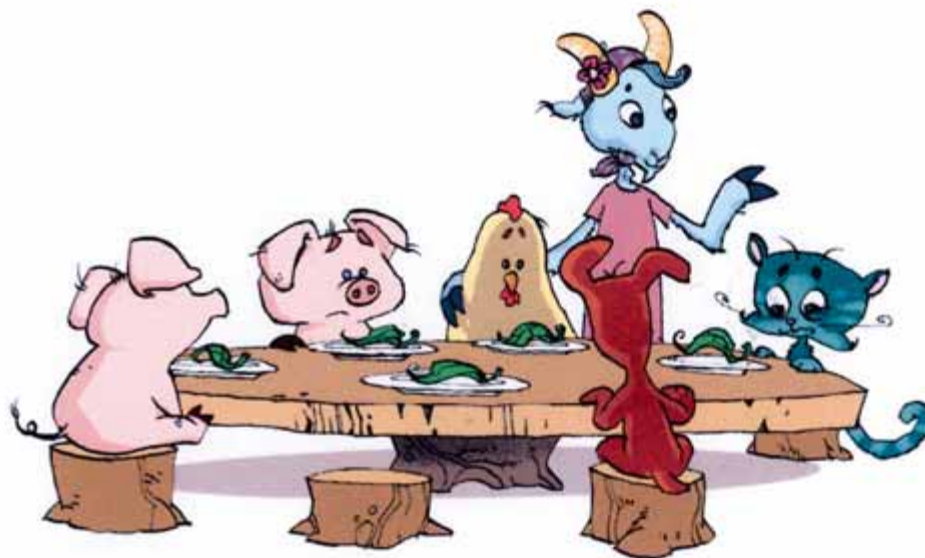

Мирослав Антић

ГОЗБА

Био кози рођендан,
па је госте звала,
мачку, пса и квочку
и два прасца мала,
и у тањир сваком
младог лишћа дала.
Гости рекли јадни:
Хвала, нисмо гладни.

Потражи у речнику
шта значи реч *квочка*.

Зашто су гости рекли да нису гладни?

Како су се гости осећали?

Реши ребусе.

(афариж)

(чалок)

БРЗАЛИЦЕ

На врх брда врба мрда.

Миш уз пушку, миш низ пушку.

Риба риби гризе реп.

Оде ђачић у дућанчић.

Брзалице су скуп речи тешких за изговор при брзом изговарању.

Пази
да се не
запетљаш.

Душан Радовић

НАМЕРНО И СЛУЧАЈНО

НАМЕРНО је тукао сестру,
а **СЛУЧАЈНО** је ударио.

НАМЕРНО је бацио камен,
а **СЛУЧАЈНО** је разбио прозор.

НАМЕРНО се попео,
а **СЛУЧАЈНО** је пао.

НАМЕРНО је нешто дирао,
а **СЛУЧАЈНО** је покварио.

Није криво **НАМЕРНО**.
Криво је **СЛУЧАЈНО**.

Потражи у речнику шта значи
намерно, а шта *случајно*.

 Објасни како је то дечак **НАМЕРНО** бацио камен, а **СЛУЧАЈНО** разбио прозор.

 Опиши нешто што си урадио намерно.

 Опиши нешто што си урадио случајно.

 Заврши започете реченице како ти желиш.

Ја волим да

Ја се бојим кад

Ја не волим

Ја се радујем кад

РЕЧИ СА СЛИЧНИМ ЗНАЧЕЊЕМ

Била је тама, био је мрак,
а он је био снажан и јак,
тако је био храбар и смео,
целу питу је смазао, појео!

Подвуци у песми истом бојом речи са сличним значењем.

Пронађи у чинији и напиши речи које имају слично значење.

Реши ребусе.

(туп)

(мурд)

<u>ватра</u>	—	<u>огањ</u>	—	_____
_____	—	_____	—	_____
_____	—	_____	—	_____
_____	—	_____	—	_____

Народна прича

РАДОЗНАЛИ СУСЕД

Писао неки човек писмо своје пријатељу. Поред њега је седео други човек. Све време му је завиривао преко рамена. Читао је шта овај пише.

То је досадило човеку. Он се досети, па написа и ово:

„Опрости, не могу ти даље писати. Поред мене седи некакав простак. Он стално завирује у ово што ти пишем”.

Кад је сусед то прочитао, увредио се и љутито рекао:

„Ти си простак! Нико не гледа у то што пишеш!”

У речнику ћеш наћи
значење речи
радознао и *простак*.

Шта ти мислиш, ко је овде простак?

Смисли и напиши другачији наслов за ову причу.

Објасни шта значи реч *простак*.

Пронађи у причи и препиши једну обавештајну реченицу.

Објасни шта значи реч *радознао*.

Објасни значење речи *сусед*.

Доситеј Обрадовић

ДВЕ КОЗЕ

Среле се две козе на узаној стази. Изнад стазе беше стена усправна као зид. Испод њих дубока провалија.

Замислише се козе: шта сад да раде? Нису се могле окренути да би се вратиле одакле су кренуле. Зато једна коза леже и опружи се по земљи, а друга пажљиво пређе преко ње.

Тако обе одоше живе и здраве својим путем.

Објасни у каквој су се невољи нашле две козе.

Какво су решење нашле?

Упореди ову причу с причом „Два јарца“ из Буквара. Шта закључујеш?

Смисли и напиши како су разговарале козе у овој причи:

Прва коза: _____

Друга коза: _____

Прва коза: _____

Друга коза: _____

Пронађи и заокружи ове речи:
*неуредан, дрзак, пажљив, љубазан,
пристојан, безобразан, добра, лош, фин.*

С	Н	Д	О	Б	Р	А	Љ	В	Ч
К	Е	Ђ	У	Ћ	К	В	У	Ф	О
Р	У	Џ	Л	О	Ш	Л	Б	И	Џ
П	Р	И	С	Т	О	Ј	А	Н	Ђ
Б	Е	З	О	Б	Р	А	З	А	Н
Џ	Д	Р	З	А	К	Р	А	Џ	Ф
П	А	Ж	Љ	И	В	С	Н	Ш	С
Ш	Н	М	О	Р	Ј	Ф	В	Е	Ј

Душан Радовић

ТУЖИБАБА

ТУЖИБАБА: Молим, учитељице, он ми је узео гуму!

УЧИТЕЉИЦА: Добро, добро, вратиће ти је... Седи.

ДЕЧАК (исмева тужибабу шапатам): Молим, учитељице, молим учитељице...

ТУЖИБАБА: Молим, учитељице, он ме исмева...

УЧИТЕЉИЦА: Немој, Поповићу, да га исмеваш...

ТУЖИБАБА (кези се): Ееее!

ДЕЧАК: Тужибабо!

ТУЖИБАБА: Молим, учитељице, он ми каже да сам ја тужибаба!

УЧИТЕЉИЦА: Ниси ти тужибаба, седи само...

ТУЖИБАБА (обраћа се дечаку): Е, ето видиш да нисам!

ДЕЧАК: Ниси ти тужибаба – ти си тужидеда!

ТУЖИБАБА: Молим, учитељице, он ми каже да сам ја тужидеда!

УЧИТЕЉИЦА: Није могуће!... Поповићу, Поповићу, буди миран!

ТУЖИБАБА: Ееее... Учитељица ти је рекла да будеш миран!

ДЕЧАК: Ниси ти тужибаба, ни тужидеда – ти си ништа!

ТУЖИБАБА: Молим, учитељице, он ми каже да сам ја ништа!

УЧИТЕЉИЦА: А шта ти њему кажеш?

ТУЖИБАБА: И он је ништа!...

УЧИТЕЉИЦА: Е, па у реду... Седите сада и будите мирни.

ТУЖИБАБА (Седа на своје место и радознано гледа шта ће дечак да учини; дечак не реагује, што тужибабу нервира. Одједном скочи.):
Молим, учитељице, он ме гледа!

УЧИТЕЉИЦА: Шта кажеш?

ТУЖИБАБА (плачно): Молим, он ме стално овако – гледа!
(Окреће се према дечаку и кези се.) Бее!

Значење речи
тужибаба и *реаговати*
потражи у **речнику**.

★ Објасни за кога се каже да је тужибаба.

★ Како се осећа дечак кога тужибаба тужи?

★ Како се осећа учитељица из ове приче?

Предлог: направите мало позориште у одељењу и одглумите ову причу. Пробајте да је наставите.

Овај текст је написан тако да се по њему глуми.
Речи у загради показују како глумци треба да се понашају.
Подвуци те речи.

Препричај овај текст у три реченице.

1. _____

---

2. _____

---

3. _____

СЕТИ СЕ шта смо научили...

РЕЧИ СА СЛИЧНИМ ЗНАЧЕЊЕМ

Ово је на страни **65**.

тама – мрак
снажан – јак
рекао – казао
појео – смазао

Текст који је написан да се по њему глуми

Ово је на страни **68**.

ПРОВЕРИ ЗНАЊЕ

Прочитај задатке и заокружи све одговоре за које мислиш да су тачни:

- Великим словом се пише: а. лично име   б. делови намештаја   в. име насеља
- На крају обавештајне реченице пише се: а. упитник   б. тачка   в. узвичник
- Зarez се пише: а. у набрајању   б. на крају реченице   в. после тачке
- Реченица: „Ја знам да читам“ је: а. потврдна   б. одрична   в. заповедна

6.

МОЈА КУЋИЦА – МОЈА СЛОБОДИЦА

Народна изрека

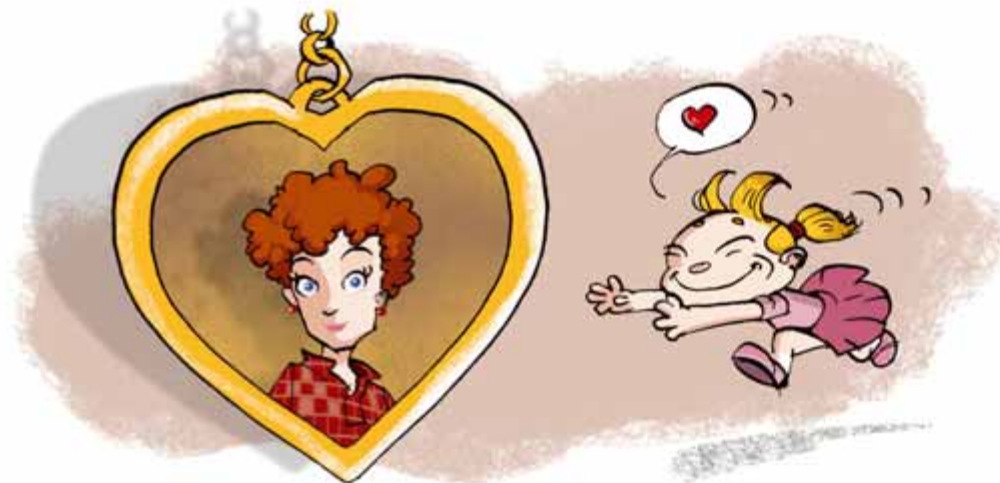

Драган Лукић

СРЦЕ

У срцу моје маме
и моје срце куца.
Кад њено куцне – так
моје се чује – тик.

Њено је око топло
кô око жутог Сунца
и у том топлим оку
станује и мој лик.

Шта значе ови стихови:

У срцу моје маме / и моје срце куца?

Објасни шта значи:

... и у том топлим оку / станује и мој лик.

Упиши ове речи у укрштеницу: *ујна, баба, стрина, деда, рођак, ујак, стриц.*

		Р			
		О			
		Д			
		Б			
		И			
		Н			
		А			

Опиши једног члана своје породице. Нека ти питања која следе помогну у писању.

Члан моје породице

Пишемо састав

- Поднаслов
(Моја мама или
Мој млађи брат или
нешто друго).

- Како се зове?
- Колико има година?

- Како изгледа?
- Да ли је висок
или низак?
- Каква му је коса?
- Које боје су му очи?
- Како се понаша?
- Шта је још
занимљиво код
њега?
- Како се ви дружите?

- Шта код њега не
волиш?
- Шта код њега
волиш?
- Зашто?

Десанка Максимовић

БАКА

Неко воли да има
лутке и пајаци,
добоше и трубе;
неко воли живе
кучиће и маце,
коке и голубе.

А ја бих волела
од свега највише
да имам три баке.

Прва би ми причала
приче свакојаке
и напамет песме
учила ме лаке.

Друга би ме бранила
кад ме мајка кара
и читала уместо
мене из буквара.

И ваздан би са мном
играла се трећа
игара што их се
из детињства сећа.

У речнику ћеш
наћи шта значе
речи *добош*, *пајаци* и
карати.

Напиши колико ова песма
има строфа.

Колико има стихова?

Зашто је девојчица пожелела да има три баке?

Погледај садржај читанке. Потражи ко је написао коју песму.
Повежи име писца и назив песме.

Станко Ракита
Мирослав Антић
Гвидо Тартаља
Драган Лукић
Воја Царић

Срце
Санке
Први лептир
Пролеће
Љубичица
Гозба

РЕЧИ СА СУПРОТНИМ ЗНАЧЕЊЕМ

A Повежи речи које имају супротно значење.

весео	ружан
врућ	хладан
сит	светао
мрачан	мршав
леп	гладан
дебео	тужан

A Напиши речи са супротним значењем.

здрав — _____

сув — _____

кратак — _____

пун — _____

спор — _____

вредан — _____

A Подсети се речи које имају слично значење.

ученик — ђак   весео — _____   диван — _____

тама — _____   пријатељ — _____   корачати — _____

Драгомир Ђорђевић

НИГДЕ РЕДА НИГДЕ МИРА

Кад се частим
Теглом меда
Осврнем се
Гледа деда

Када бијем
Млађег брата
Осврнем се
Гледа тата

Када скачем
Са тараба
Осврнем се
Гледа баба

Нигде реда
Нигде мира
Свако гледа
Да секира

Кад се играм
Шибицама
Осврнем се
Гледа мама

Побећи ћу
Бар до Љига
Мој живот је
Моја брига

Пронађи у речнику
значење речи *тараба*.

Замисли да је овај дечак побегао у Љиг.
Какву је поруку оставио својим укућанима?

Зашто је овај дечак незадовољан?

Објасни како разумеш стихове:
Нигде реда / Нигде мира / Свако гледа / Да секира.

Шта би било с његовима код куће после
његовог бега?

ЛЕДЕНИ СЕВЕР

Пре више хиљада година Ескимима су дошли из Азије у Канаду. На почетку су користили саонице које су вукли пси, а куће су правили од ледених санти и кожа. Пошто на северу није било обрадивог земљишта, ловили су ирвасе и фоке за храну и одећу. Данас лове само неки Ескимима, а већина их ради у канцеларијама и фабрикама.

Потражи у **речнику** значење речи *санта*.

Трљање носева је код Ескимима знак љубави, као пољубац.

У данашње време многи Ескимима живе у дрвеним кућама и возе моторне санке и аутомобиле, а намирнице и лекове допремају авионима.

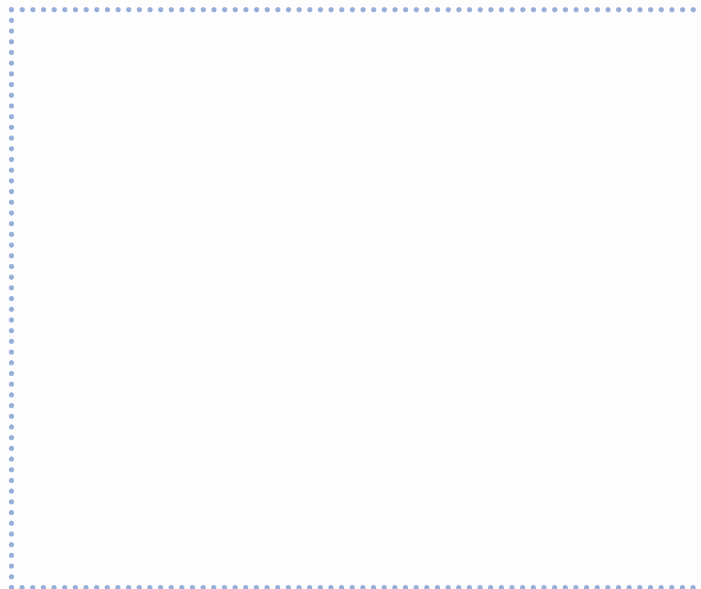
(Из „Велике енциклопедије за децу”,
Змај–Атлантис, Нови Сад, 1997, стр. 452)

Ескимима лове рибу за храну. Овај човек копљем лови рибу кроз рупу у леду.

Пронађи у некој енциклопедији како изгледа игло (кућа Ескимима) и нацртај га.

Љубивоје Ршумовић

ЗАШТО АЖДАЈА ПЛАЧЕ

Аждаја горко плаче,
јер вређају њено аждајче.

Рекли му да је ружно,
па мајци дошло тужно.

Нек је и глуво и слепо,
оно је мајци лепо.

У **речнику** пише шта
значе речи *аждаја* и
вређати. Потражи их.

Шта мислиш, како се аждајче осећало када
су га вређали?

Напиши како си се осећао када је тебе
неко увредио.

Напиши речи које се римују у песми.

 —

 —

 —

Напиши како замишљаш аждајче.

Подвуци само оне речи чије је значење
слично значењу прве речи у низу.

леп – диван – добар – красан

спасти – ослободити – избавити – побећи

МАЛО СЛОВО

Учитељица пита
Николу:
„Зашто си име
Милица написао малим
словом? Зар не знаш
да имена људи пишемо
великим словом?“
„Знам”, одговори
Никола, „али то је име
моје сестре, а она је
сасвим мала.”

Поред сваког слова имена Дуња
напиши речи које почињу тим
словом.

Д

дрво, детлић

У

уста

Њ

А

Шта се све пише великим словом? (види страну 47)

1.

2.

3.

Напиши правилно ове реченице:

НАША ДУЊА ВОЛИ КОМПОТ ОД ДУЊА.

У БАШТИ ТЕТКА РУЖЕ ЦВЕТАЈУ РУЖЕ.

У квадратиће упиши своје име.
Поред сваког слова напиши речи које
почињу тим словом.

Корнеј Чуковски

ПИЛЕ

Живело на свету пиле.
Било је мајушно.
Баш овакво.

Али, оно је мислило да је велико,
правило се важно и високо је дигло главу.
Баш овако.

Пиле је имало маму, Шаренперку.
Мама је била баш оваква.

Она је много волела пиле
и хранила га црвићима.
А црвићи су били баш овакви.

Једанпут је на Шаренперку налетео
мачак и потерао је према језеру.

А мачак је био баш овакав.

Пиле је остало само поред плота.
Одједном оно виде – узлетео на плот
петао, протегао шију – баш овако:
„Ку-ку-рику! Зар нисам делија, зар
нисам сила?”

Пилету се то много допало. И оно је протегнуло шију – баш овако – и из све снаге запиштало: „Пи-пи-пи-пи! И ја сам делија! И ја сам сила!” Али, саплело се и треснуло у бару, баш овако.

У бари је седела жаба.
Угледала је пиле и насмејала се:
„Ха-ха-ха! Ха-ха-ха!”
А жаба је била баш оваква.

Тада је пилету притрчала мама.
Сажалила се и помиловала га.
Баш овако.

Превод с руског:
Љубомир Кљакић

У речнику
пронађи шта
значи реч *шија*.

★ О чему је пиле размишљало док је гледало петла?

★ Како се осећала мама када је притрчала пилету?

★ Напиши шта мислиш да је мама рекла пилету на крају.

Јован Јовановић Змај

МАТИ

Лабудићи мали
Још не могу знати
Колико им вреди
Њина добра мати.

Она бригу брине.
Бди о њима свима.
Крај себе их води,
На леђа их прима.

Ноћу их покрива
Перјем својих крила
Да јој не озебе
Породица мила.

Кад их когод дирне,
Не зна шта је шала,
Та за њих би мати
Главу своју дала.

Материна љубав
Није празна бајка –
Ви бар, децо, премишљајте
Шта вам вреди мајка.

★ Изабери строфу из песме која ти се највише свиђа. Објасни зашто.

Потражи у речнику
шта значи израз *дати главу*
и реч *премишљати*.

★ Објасни шта значе стихови:

*Ноћу их покрива
Перјем својих крила*

---

*Материна љубав
Није празна бајка*

Народна песма

СЛАВУЈАК

Лепо пева славујак
у зеленој шумици,
на тананој гранчици.
Отуд иду три ловца
да стрељају славуја.
Он се њима молио:
„Немојте ме стрељати,
ја ћу вама певати
у зеленој баштици,
на руменој ружици!“
Ухватише три ловца
и однеше славуја,
метнуше га у дворе
да им драге весели.
Неће славуј да пева,
него хоће да јада.
Однеше га три ловца
и пустише у луге.
Стаде славуј певати:
„Тешко другу без друга
и славују без луга!“

Речи са умањеним
значењем

Речи са увећаним
значењем

кућа – _____

птица – _____

_____ – ручица

_____ – кућетина

пиле – _____

глава – _____

цвет – _____

јунак – _____

_____ – књижица

_____ – ручетина

Како се осећао славуј у лугу?

Каква је била његова песма у лугу?

Подвуци у песми све речи са умањеним
значењем.

Како се осећао славуј у дворима?

Објасни шта значе стихови:

*Тешко другу без друга
и славују без луга!*

РЕЧНИК О КУЋИ

Ево неких речи које означавају делове куће (настави даље):

врата, прозор, кров, димњак,
степенице, _____,

_____, _____,

_____, _____,

_____, _____.

Ево неких речи које именују ствари из кухиње (настави даље):

судопера, кашике, тањири,

_____, _____,

_____, _____,

_____, _____.

Напиши речи које означавају ствари из купатила.

_____, _____,

_____, _____,

_____, _____,

_____, _____.

Напиши речи које именују ствари из дневне собе.

_____, _____,

_____, _____,

_____, _____,

_____, _____.

Опиши своју кућу.
Нека ти питања која следе
помогну у писању.

Пишемо састав

Моја кућа

- Наслов
(Моја кућа)

- Где се налази твоја кућа?
- Како изгледа крај у којем се она налази?

- Како изгледа твоја кућа?
- Колико у њој има просторија?
- Које су то просторије?
- Шта се налази у собама?
- Ко живи у твојој кући?

- Опиши како изгледа твоје омиљено место?
- Шта тамо радиш?
- Зашто је то твоје омиљено место?

СЕТИ СЕ шта смо научили...

РЕЧИ СА СУПРОТНИМ ЗНАЧЕЊЕМ

вруће – хладно

лепо – ружно

сито – гладно

весело – тужно

оштро – тупо

дугачко – кратко

јефтино – скупо

слано – слатко

РЕЧИ СА УМАЊЕНИМ ЗНАЧЕЊЕМ

нога – ножица

нос – носић

РЕЧИ СА УВЕЋАНИМ ЗНАЧЕЊЕМ

мачка – мачкетина

камен – каменчина

Ово је на
страницама **75** и **83**.

Ово је на
страни **47**.

**КАДА СЕ ПИШЕ
ВЕЛИКИМ СЛОВОМ?**

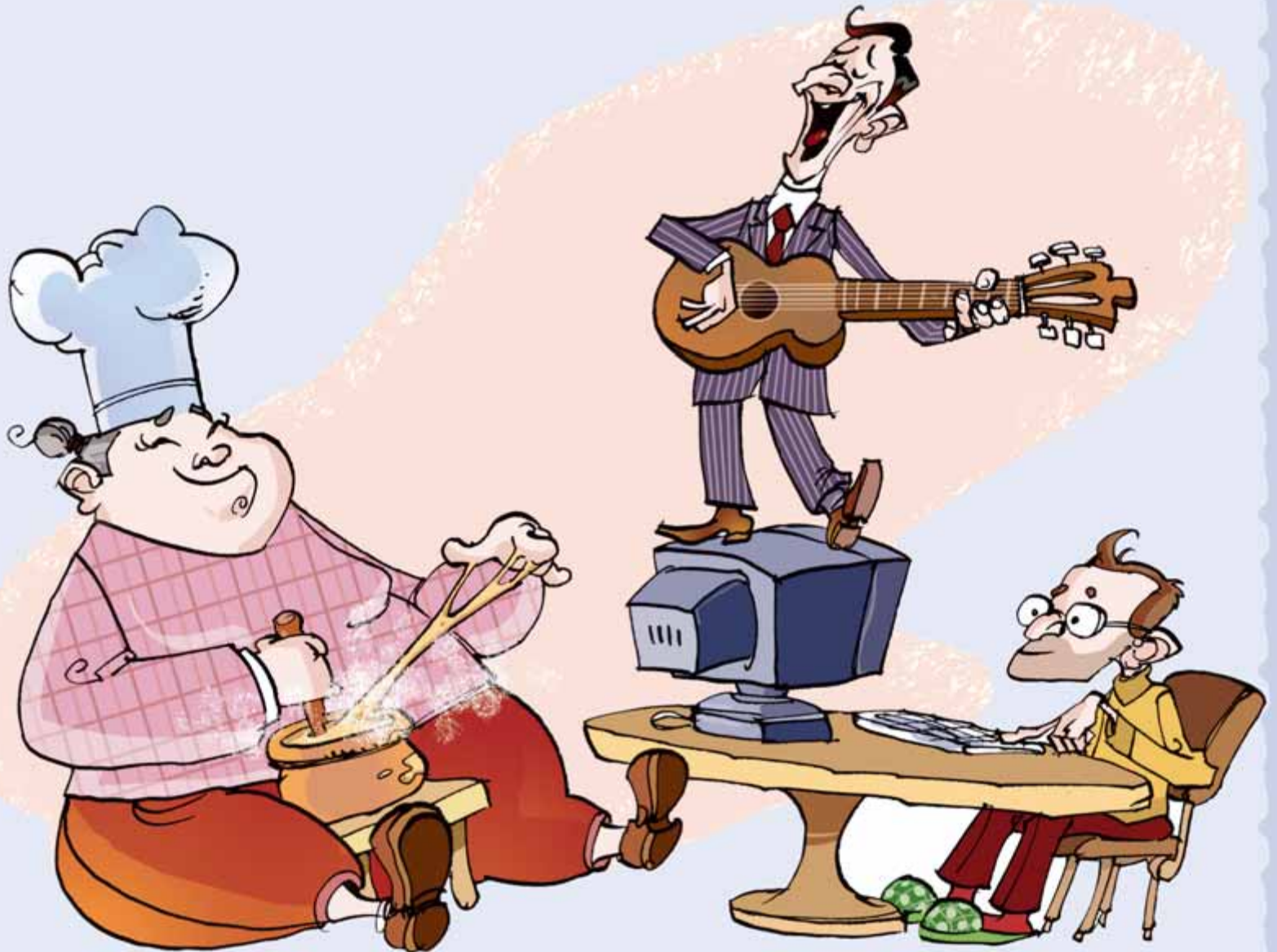
Ово је на
страни **79**.

**КАДА СЕ ПИШЕ
МАЛИМ СЛОВОМ?**

7.

ШТА КО РАДИ

Будимир Нешић

ЧУДО

Узнем креду –
она пише;

такнем цветић –
замирише;

ја зажмурим –
ноћ се створи;

приђем води –
зажубори;

ја запевам –
цврчак цврчи;

ја потрчим –
Сунце трчи.

Мора да сам
личност славна,

јер по мени –
све се равна.

Зашто јунак ове песме мисли да је славна
личност?

Смисли још неки стих сличан овима из
песме.

Следеће реченице су помешане. У кружиће
стави бројеве да би реченице поређао
правилним редом.

- Испржила је палачинке.
- Мама је замесила тесто.
- Влада је први пробао и рекао:
„Мммм!“
- Загрејала је тигањ.
- Тања их је намазала џемом.

ДВЕ РУКЕ

УЧИТЕЉИЦА: Децо, ставите руке на клупе...
Сви... Петровићу, Љубице,
Небојша...

ДРАГАН: Молим, учитељице, а зашто треба
да ставимо руке на клупе?

УЧИТЕЉИЦА: Хоћу да погледам да ли су чисте,
да ли сте исекли нокте...

ДРАГАН: А да ли да покажемо обе руке,
или...?

УЧИТЕЉИЦА: Шта – или?... Колико имаш руку?

ДРАГАН: Две.

УЧИТЕЉИЦА: Па што онда питаш?

ДРАГАН: Питам зато што ја имам само
једну школску руку...

УЧИТЕЉИЦА: Само једну?

ДРАГАН: Јесте... Том школском руком ја
пишем, цртам, окрећем листове...

УЧИТЕЉИЦА: А она друга?

ДРАГАН: Она друга је моја приватна рука...
За кликере, за блато и уопште –
за моје лично играње!

Речи *приватни* и *лични* имају
више значења, а шта овде
значе потражи у **речнику**.

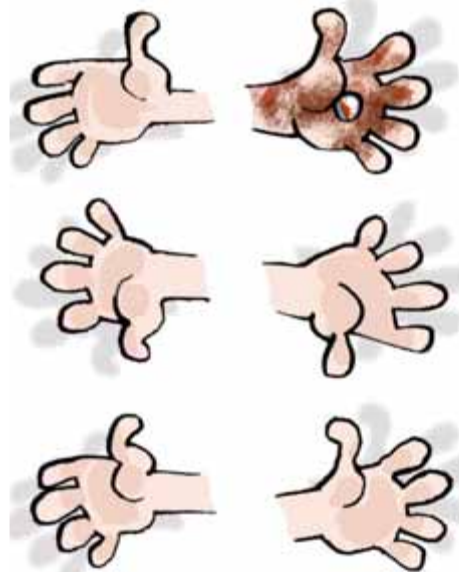

Зашто Драган није хтео да покаже
учитељици другу руку?

A Подвуци у тексту упитне реченице.
Како ћеш их прочитати?

A Пронађи и препиши из текста по једну
реченицу:

обавештајну: _____

упитну: _____

заповедну: _____

A Напиши речи са увећаним значењем.

ташна – _____

киша – _____

Овај текст је написан тако да можеш да га
одглумиш, као и текст „Тужибаба“ са страна
68-69. Одглуми га с неким.

Богдан Поповић

АПOTEKA

Мали Сима наговара
Олгу, своју секу,
да отворе заједно
нову апотеку.

Олга има колача
и разних бомбона.
Болесник ће бити Сима,
апотекар она.

Апотеку сместили
на сандучић мали:
„Пожурите купци“,
Олга робу хвали.

Није дуго чекала,
ево иде Сима,
за ту робу купаца
увек доста има.

Прво зуб га боleo,
па болови разни
и све мало-помало
апотеку празни.

Ал' се Олга досети
куд Сима навија,
па му рече: „Извините,
болесна сам и ја“.

★ Зашто је Олга решила да се разболи?

📖 Пронађи и напиши речи које се римују у песни.

сека — апотека

📖 Напиши речи са супротним значењем.

мали — _____

нов — _____

дуг — _____

болестан — _____

Песму „Апотека“ напиши тако да може да се глуми.

- Сисли другачији наслов.
- Читај песму и замишљај шта ће ко да говори.

Сима: *Секо, хајде да се играмо апотеке!*

Олга: *Важи! Моји колачи биће нам лекови.*

Сима:

Олга:

Сима:

Олга:

Сима:

Олга:

Сима:

Олга:

Погледај цртеже и сисли шта говоре Олга и Сима.

Своју причу одглуми с неким.

ЛИСИЦА И МИШ

Једног пролећног дана разговарали миш и лисица преко потока:

„Мишићу, мишићу, зашто ти је тако прљав носић?“

„Копео сам земљу“, каже миш.

„А зашто си копао земљу?“

„Правио сам рупу.“

„А зашто си правио рупу?“, пита лисица.

„Да се сакријем од тебе“, одговара миш.

Лисица се почеша иза ува, па рече:

„Нека, нека, мишићу, ја ћу те сачекати на улазу и ухватићу те“.

„А ја у рупи имам собу са креветом, па ћу ту и спавати.“

„Кад огладниш, мораћеш да изиђеш“, рече лисица.

„Јест, да ја немам у рупи магацин са храном.“

„Онда ћу ја раскопати твоју рупу и извадићу те напоље“, наљути се лисица.

„А ја ћу“, рече мишић, „на други излаз и – ту-ту-у и одох!...“

Подвуци у причи црвеном бојом све речи са умањеним значењем.

Настави причу.

Пронађи у речнику шта значи реч *магацин*.

Каква је лисица у причи?

лукава

Какав је миш?

Прочитај још једном причу „Лисица и миш“ и одговори на питања:

Када се дешава ова прича?

Време радње је: _____

На ком месту се одвија радња ове приче?

Место радње је: _____

Који су главни ликови?

_____

Сети се потврдних и одричних реченица (са стране 51) и испуни табелу:

Потврдне реченице	Одричне реченице
<i>Мишић има прљав носић.</i>	
	<i>Ја нисам правио рупу.</i>
<i>Лисица се почешала иза ува.</i>	
	<i>Мишић не мора да изађе из рупе.</i>
	<i>Лисица га није ухватила.</i>

Божидар Тимотијевић

ШТА КО РАДИ У ДОСАДИ

Трепавица трепће:
треп, треп, треп,
птица крилом лепеће:
леп, леп, леп.

С крова киша капље:
кап, кап, кап,
баром газе чапље:
шљап, шљап, шљап.

Зец по пољу трчка:
трк, трк, трк,
коњ у штали фркће:
фрк, фрк, фрк.

Само мали Вице
нема марамице,
па мора да шмркће:
шмрк, шмрк, шмрк.

Потражи у речнику шта значи
лепетати, а шта *фрктати*.

★ Шта ти је у овој песми занимљиво?

✉ Реши ребус:

Р

★ Смисли и напиши стихове сличне овима
из песме:

Тата тепих треска _____, _____, _____.

Дете руком пљеска _____, _____, _____.

(рабир)

МАЛА АНКЕТА

Питај своје друштво шта ко ради кад му је досадно.
Нека свако изабере један од понуђених одговора.
Поред њихових имена упиши слово које су изабрали.

- А) Идем напоље
- Б) Читам
- В) Гледам ТВ
- Г) Гледам кроз прозор
- Д) Ништа

Име и презиме	Шта радим кад ми је досадно	Име и презиме	Шта радим кад ми је досадно

Резултати анкете:

- А _____ одговора
- Б _____ одговора
- В _____ одговора
- Г _____ одговора
- Д _____ одговора

*Из анкете закључујем да највећи број
мојих другова и другарица (укупно _____) кад
им је досадно _____.
Најмањи број (укупно _____) кад им је досадно
_____.*

Владимир Андрић

ХЛЕБ

Много људи треба да се труди пре него што хлеб замирише и заруди.

Који људи?

Орач, ратар, сејач, жетелац, комбајнер, млинар, пекар, продавац.

Како се труде?

Ору, дрљају, сеју, жању, врху, мељу, месе и пеку, продају.

Објасни како долази до тога да хлеб замирише и заруди.

Ко све треба да се потруди да би хлеб стигао у продавнице?

Напиши причу под насловом „Како настаје хлеб“. Употреби речи из текста „Хлеб“ које означавају занимања и вршење радње. Помени још неке послове који су важни за добијање хлеба.

Како настаје хлеб

Стеван Раичковић

ЦРТАНКА

Дај ми две-три чисте
хартије ал' исте

и једну оловку
да нацртам пловку.

Дај ми жуту боју
да обојим проју

па ћу њоме затим
Сунце да позлатим.

И плава ми треба
за комадић неба

она ће да дода
воду ради брода.

Дај ми после плаве
зелену због траве

и због скоро триста
на дрвету листа.

Сад црвену нову
због црепа на крову

и због једног лица
и због лубеница.

Дај ми боју белу
због цвета за пчелу

а и после њега
због две грудве снега.

Дај ми боју црну
да нацртам срну

да обојим мачку
да ударим тачку.

Читај песму и подвучи оне речи које желиш да илуструјеш.
Све цртеже обој оним бојама које су задате у песми.

СЕТИ СЕ шта смо научили...

ПЕСМА

Чудо – Будимир Нешић, страна **88**

Апотека – Богдан Поповић, страна **90**

Шта ко ради у досади – Божидар Тимотијевић, страна **94**

Цртанка – Стеван Раичковић, страна **97**

ПРИЧА

Лисица и миш – народна прича, страна **92**

ТЕКСТ ЗА ГЛУМУ

Две руке – Душан Радовић, страна **89**

_____ – _____, страна **91**
наслов твог текста   твоје име

8.

ЛЕТО

СТОЈИ, СТОЈИ ЈЕР СЕ БОЈИ

Украј воде Миша стоји,
пливао би, ал' се боји.
И ронити он би хтео,
кад би знао, кад би смео.

Јованка Хрваћанин

Десанка Максимовић

ХВАЛИСАВИ ЗЕЧЕВИ

Хвалили се зечићи
у зеленој травици.

Један рекô:
„Тако ми
не отпала рука,
не бојим се вука“.

Други рекô:
„Мајка
да ме жива
не гледа,
не бојим се медведа“.

Трећи рекô:
„Тако ми
купусова струка,
не бојим се лисице,
копча ни баука“.

Уто нешто шуснуло
негде испод грана,
разбегли се зечеви
на стотину страна.

У речнику ћеш наћи значење
речи хвалисав, струк, копча и баук.

Објасни шта значи кад је неко хвалисав.

Шта мислиш, шта је то шуснуло негде испод
грана?

Колико стихова има ова песма?

Пронађи и заокружи речи: летовање, купање,
пењање, сладолед, деца, хлад, море, река,
чамац, пливање, лето.

Џ	О	Ф	С	Р	Е	К	А
Ћ	Н	К	Л	П	Ц	У	М
И	З	Е	А	Л	К	П	О
Х	Л	А	Д	И	Ч	А	Р
Л	Е	Т	О	В	А	Њ	Е
С	Т	П	Л	А	М	Е	Ф
А	О	П	Е	Њ	А	Њ	Е
Џ	Ћ	Н	Д	Е	Ц	А	Ш

Бранко Ћопић

ПРВИ ДАН У ШКОЛИ

Рече мени учитељица:

„Устани, мали!“

Мени ноге клецају и ја буљим у њу, а цео разред ми се окреће.

„Како се зовеш?“

„Бранко!“

„А презиме?“

Чудим се ја шта то она мене пита, шта је то презиме.

„Како се презиваш?“, пита она гласније, мисли, ваљда, да сам глуп.

Ја ћутим, ни да бекнем.

„Па како те зову?“, рече учитељица сад некако умилно.

„Баја!“, кажем ја.

„А како још?“

„Кад се на мене наљуте, зову ме Бјелов.“

„А чији си?“

„Мамин!“, одвалим ја на општи смијех цијелог разреда.

„Чији си још?“

„Дједов!“, опет ћу ја, а један дјечак устаде и рече:

„Молим, учитељице, он се зове Ћопић!“

Како се осећао Бранко првог дана у школи?

Славне
личности

Бранко Ћопић је наш велики писац. Написао је много лепих књига за децу и одрасле. Познате су: „Јежева кућица“, „Приче испод змајевих крила“, „Доживљаји мачка Тоше“ и друге.

„Значи, зовеш се Ћопић?!“, пита учитељица и чека да ја потврдим.

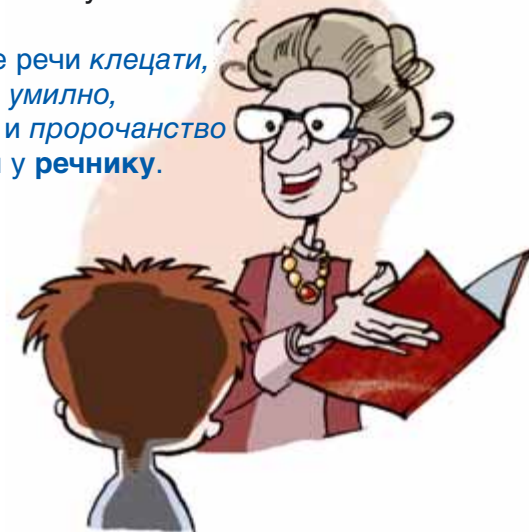
„Јок!“, кажем ја. „Не зовем се ја Ћопић, наша кућа се зове кућа Ћопића, и цео заселак.“

„Иди бестрага!“, на то ће учитељица. „Како си бистар, сваки разред ћеш двије године учити. Ајд', сједи дрво на дрво!“

То је био први разговор и мој први дан у школи. Али учитељичино пророчанство, на моју срећу, није се баш испунило.

Значење речи *клецати*, *бекнути*, *умилно*, *заселак* и *пророчанство* потражи у **речнику**.

Бранко Ћопић

ПЈЕСМА ЂАКА ПРВАКА

Збогом, бако, мили роде,
у школу ме јутрос воде,
тамо ће ме вазда тући,
жив ти нећу доћи кући.
Збогом, јање, свилоруно,
чобан ти је погинуо.

Збогом, краво, млијечна справо,
однио је шалу ђаво,
поздрави ми драго теле,
погинућу данас, веле,
последње ти шаљем збогом,
освети ме тврдим рогом.

Збогом, коњу, ритајући,
настрадаћу читајући,
унапријед ми душа зебе,
више јахат нећу тебе,
дај помози страдалнику,
бјежаћемо чак у Лику.

Како је овај ђак првак замишљао школу?

Шта мислиш да значе речи *душа ми зебе*?

Упореди ову песму са песмом „Ау што је школа згодна“ са стране 34. Испричај шта си запазио.

Потражи у **речнику** шта значе речи *вазда* и *страдалник*.
Лика је крај у којем је рођена Бранкова мајка.

СУНЧЕВ ПЈЕВАЧ

У топли летњи дан сједи цврчак на улазу своје тамне рупе, своје драге кућице, и пјева своју бескрајну сунчану пјесму.

Пјева цврчак о томе како се у рано свитање, пуно јутарње румени, буде птице и цвркутањем дочекују сунце, пјева о подневу кад златна пшеница шуми и врапци се свађају у зеленим крошњама, о свјежем вечеру кад цвјетови шире крунице и очекују росу. Прича цврчак у пјесми и то како се мрав зноји вукући сламку много пута већу од себе, и то како је јуче једна страшно велика говеђа нога стала управо испред његове рупе, а он је побјегао дубоко под земљу и срце му је било мање од макова зрна.

Поред цврчкове рупе његов сусјед, зловољни срдити хрчак, незадовољан гунђа:

– Пјевај само, пјевај, лакомислена главо, пресјешће ти брзо твоја пјесма. Зар не видиш како се црни облаци дижу изнад планине.

– Хеј, хеј, цврк-цврк, облаци ће се разићи и опет ће бити сунца – пјевајући му одговара цврчак.

– Збиља, збиља, је ли то истина? – припиташе га са гране врапци уплашени од непогоде.

– Хм, каква истина! – љутито им одговори хрчак. – Налетјеће таква олуја која ће бестрага однијети све жито с поља и ја ћу онда читаву зиму гладовати. А и ви нећете боље проћи, проклети крадљивци. Покуписте сву пшеницу, па мени баш ништа неће остати.

– Хеј, хеј, послвије олује сунце увијек веселије сија и небо постаје љепше од модрих различака у пољу – пјева цврчак.

– Гле, модрих различака! Каква ми је то љепота у тим твојим различцима, кад се они не једу. Зар је лијепо оно што се не може појести? – гунђа хрчак.

– Хвала ти, мали мој пријатељу – слете до цврчкове рупе једна брижна грлица – хвала ти што ме храбриш лијепим временом, јер дјеца су ми још млада, па се бојим да не настрадају у олуји.

Док су они тако разговарали, облак већ бијеше заклонио сунце. Сијевну прва зеленкаста страшна муња.

– Ето, кажем ти ја – закука хрчак – удариће такве бујице и поплаве, које ће уништити све што се налази у пољу. А вода ће продријети у моју рупу, овлажиће жито које сам љетос укра... хм, овај ... скупио, и оно ће још прије зиме иструнути... Јао, јао, пропашће онда цио свијет.

– Какве бујице, какве поплаве – насмија се распјевани цврчак. – И послије најбујније кише шеве ће се опет дизати у плаво небо, њихова пјесма испуниће цијели свијет, а златни маслчак опет ће се радовати сунцу, пијан од своје љепоте.

– Ох, ох, сунчани пјевачу, како је весело срце моје од тих твојих ријечи – задихано ускликну један мрав журно силазећи низ витку влат пшенице. – Знате, моја су браћа далеко на путу, па се све бојим какве несреће. Ох, ох, буде ли тако као што ти кажеш, поклонићу ти најзрелије и највеће пшенично зрно.

Планина се замрачи, муње учесташе и прве тешке капље ударише о земљу. Јато чворака журно прелетје ниско над самим класјем.

– Почиње смак свијета – злурадо прогунђа хрчак гледајући уплашено врапце шћућурене у крошњи старе крушке, усред поља. – Кад се ја поново вратим из своје рупе, вас више неће бити у животу и онда су сва жита свијета моја.

То рече и несташе га под земљом.

– Охо-хо, охо-хо, али ће нас освијежити овај пљусак – запјева цврчак. – До виђења, сви који ме познајете и чујете, морам малко да склоним главу.

И он се увуче у своју рупу тек толико да га кишна кап не би ударила у главу, па је усхићен гледао како блиставе муње парају облаке. Уопште, то је била његова слаба страна да је уживао гледајући муње.

– Све ће се опет на добро свршити кад то цврчак вели – помислише и врапци, и мрави, и једна шарена бубамара, скривена под листом маћухице.

Плаха љетња киша зачас прође пољем, облаци се разиђоше, а сунце се разли пољима као златна ријека. Угледавши поново сунце, које је рађало радост у његову срцу, цврчак први изиђе из склоништа и запјева своју најљепшу пјесму у почаст сунцу. И сви осјетише да је то заносна пјесма добром сунцу, које се ујутру диже изнад дрвећа на бријегу. Зашуми пшеница таласајући се као море, врапци се радосно разлијетише на све стране, осмијехну се модри различак, увјерен да је његов цвијет дио самог неба, па чак и вјечито зловољни хрчак осјети како му се по лицу разлијева блаженство и хитро побјеже у рупу да то не би ко видио.

На влату пшенице, изнад самог цврчка-пјевача, задивљен је слушао један мрав забравивши тренутно куд оно бијаше пошао.

Потражи у **речнику** шта значе речи: *румен, срдит, лакомислен, пресести, различак, влат, чворак, злурадо, парати, слаба страна, маћухица и плах.*

Пронађи и подвуци једном бојом оно што говори цврчак.

Другом бојом подвуци речи хрчка.

Упореди хрчкове речи са цврчковим. Шта закључујеш?

Опиши како изгледа слика:
Сунце се разли пољима као златна ријека.

Који се ликови појављују у овој причи?

Који су ликови главни?

Смисли и напиши које особине има цврчак.

Напиши које су особине хрчка.

УСПАВАНКЕ И ПРАЗНИЧНЕ ПЕСМЕ

Успаванке су народне песме које се певају деци пред спавање да би лакше заспала. Ево једне успаванке.

Нуна, нуна, нунача,
слатка с медом погача,
месица је тетача,
па свом чеду давала,
да би га успавала.

Другу успаванку сам пронађи и препиши.

Празничне песме су народне песме које се певају у време неких важних празника – Божића, Ускрса и других. Ево једне божићне песме.

Божић штапом бата:
носи сува злата,
од врата до врата.
На чија ће врата
дат благослов, злата?
На наша ће врата
просут шаку злата!

Другу празничну песму сам пронађи и препиши.

Пронађи у **речнику** значење речи *батати, суво злато и благослов.*

Петар Стокић

СЕНИЦА И ДРВО

У моме дворишту живи дрво. Његова капа је зелена и огромна, а струк му је узан и храпав.

На дрво слете сеница. Она је шарена и весела и има мало румено око. Нарочито се поноси златним перцима која се као дукат жуте на њеним крилцима.

„Шта хоћеш?“, упита дрво.

„Хоћу да се настаним у твом хладу“, рече сеница помирљиво.

„Не може!“, намргоди се дрво.

Сеница одлете.

Сутрадан је падала киша. Затим је синуло сунце. После су однекуд допузале гусенице. Оне су халапљиве. Дрво не може да их се ослободи.

Једу гусенице. Грицкају. Кваре капу дрвета.

„Упомоћ! Сенице, упомоћ!“, повика дрво.

Сеница је добра. Чула је дрво, па је долетела и одмах се дала на посао. Кљуц! Кљуц! Све је мање гусеница. Шарена сеница је очистила зелену капу, после је очистила кљунић и шарена перца. Дрво је тада упита:

„Што се не настаниш код мене?“

Сеница се мало нећкала сећајући се како је некада била одбијена. Али је ипак свила гнездо на дрвету.

Од тога дана живе сложено у моме дворишту дрво са зеленом капом и сеница са златним перцима.

У речнику је објашњено шта значе речи *румен*² и *дукат*. Потражи их.

Напиши како помаже сеница дрвету.

Како помаже дрво сеници?

Јеврејска народна песма

ДИВНО ЧУДО

Имам једно мече, мече,
Сву ми зиму кестен пече.
Право чудо,
Дивно чудо,
Како мече
Кестен пече.

Имам једно прасе, прасе,
Црвене га чизме красе.
Право чудо,
Дивно чудо,
Како прасе
Чизме красе,
Како мече
Кестен пече.
Право, дивно чудо!

Имам једно маче, маче,
Што ми крпи старе хлаче.
Право чудо,
Дивно чудо,
Како маче
Крпи хлаче,
Како прасе
Чизме красе,
Како мече
Кестен пече.
Право, дивно чудо!

Имам пашче Џени, Џени,
Чим прст дигнем, оно шени.
Право чудо,
Дивно чудо,
Како шени
пашче Џени,
Како маче
Крпи хлаче,
Како прасе
Чизме красе,
Како мече
Кестен пече.
Право, дивно чудо!

★ Које ти се од чуда из ове песме највише допада?

Имам једно луче, луче,
За косу ме стално вуче.
Право чудо,
Дивно чудо,
Како луче
Косу вуче,
Како шени
Пашче Џени,
Како маче
Крпи хлаче,
Како прасе
Чизме красе,
Како мече
Кестен пече.
Право, дивно чудо!

📖 Настави ову песму тако што ћеш да смислиш још једно чудо.

Имам једно _____

Право чудо,

Дивно чудо,

Како _____

Право, дивно чудо!

Пронађи у речнику
шта значе речи хлаче
и шенити.

ПРИНЦЕЗА НА ЗРНУ ГРАШКА

Био једном један принц који је хтео да се ожени принцезом, али правом правцатом принцезом. Тако је обишао цео свет да би је нашао, али му се свуд испречило нешто на путу. Принцеза је било много, али да ли су то биле праве правцате принцезе, није могао никако да докучи, јер је увек било нечег што му је сметало. Вратио се кући сав потиштен, јер је желео да се ожени правом принцезом.

Једне вечери било је страховито невреме: севало је и грмело, киша је пљуштала, једном речју било је ужасно. Тада неко закуца на капију дворца, а стари краљ пође да отвори.

А напољу је стајала једна принцеза. Али како је изгледала од кише и ружног времена! Вода јој је цурела с косе и одела и сливала се у врхове ципела, па на пете опет излазила – а она је тврдила да је права правцата принцеза!

„То ћемо већ дознати“, помисли стара краљица, али не рече ништа, већ оде у спаваћу собу и стави зрно грашка на дно постеље; затим узе двадесет душека и стави их преко зрна грашка, а одозго још двадесет перина од гушчјег перја.

Ту је требало да преноћи принцеза.

Ујутру је запиташе како је спавала.

„О, врло рђаво“, рече принцеза. „Готово целе ноћи нисам ни тренула. Ко зна шта је било у тој постељи? Лежала сам на нечем тврдом, тако да сам по целом телу модра и зелена. То је страшно.“

Тако су се уверили да је она права принцеза, јер је кроз двадесет душека и двадесет перина од паперја осетила зрно грашка. Толико нежан није могао бити нико осим праве правцате принцезе!

Краљевић је узе за жену, јер је сад знао да узима праву правцату принцезу, а зрно однесе у музеј, где се и сада може видети, ако га неко није узео.

Пронађи у речнику
значање речи докучити,
потиштен и перина.

★ Објасни како је краљица проверила да ли је принцеза права.

★ Смисли неки други начин за проверу да ли је принцеза права.

★ Ово је **бајка**. По чему се бајке разликују од других прича?

★ Који је твој омиљени лик из бајке?

Зашто?

★ Реши укрштеницу тако што ћеш да упишеш речи: *постеља, перина, круна, зрно, принц, грашак, краљица.*

Јован Јовановић Змај

ЗМАЈЕВО ДЕТИЊСТВО

Његова кућа је била у улици Златна греда. Имала је велико огњиште са гомилом дрва. Поред огњишта живела је и мачка са мачићима, а ту је и куја Бела оштенила своје псиће.

Мали Јова је много мажен и пажен од родитеља који су били племићког порекла. Морао је да изађе на улицу обучен као господичић, у рукавицама и са сламним шеширом. Али, он је више волео гацање по барама босих ногу, трчање, рвање, песме и игре са децом из улице. Зато се често враћао кући каљав.

Учили су га да чита још пре поласка у школу. Богати деда из Сентомаша доносио му је поклоне, а тетка Мика му је причала занимљиве приче. У кући је имао библиотеку изабраних књига. Његов отац био је градски сенатор и претплатник на нова издања књига.

У осмој години отац му је купио свеску у којој је требало да мали Јова пише своје забелешке и песмице. На свесци му је записао наслов: *Старе песме младог стихотворца*. Сви су желели да Јова постане песник. То се и остварило.

Прочитај овај текст.

Пронађи и подвуци реченице из којих се види како се песник Змај у детињству играо с децом.

Напиши називе песама чика Јове Змаја које си читао.

Славне
личности

Јован Јовановић Змај је рођен у Новом Саду 1833. године. Био је лекар. Написао је много лепих песама за децу и издавао је дечји часопис „Невен“. Због тога данас неке улице и школе носе његово име. Сваке године у Новом Саду се одржавају Змајеве дечје игре.

У речнику ћеш наћи шта значи бити *каљав*. Потражи и значење речи *стихотворац*.

ГЛЕДАО САМ СВЕТ КРОЗ РУМЕНО СТАКЛО

Једнога дана по подне красно је време било. Отац ми је отишао својим послом. Мати ми само на часак оде да походи неку болесну пријатељицу. Ја и Ката остали смо дома. Она је седила на кујинском прагу кљукајући гуске.

Ја сам баш нашао парченце руменог стаклета. Стајао сам иза њени леђи и кроз то стакло према светлости гледао. Како је то дивно, кад је све на свету румено – и небо, и облаци, и голубови на крову и она бела гуска у Катиној руци и она бела марама на њеној глави – све је то било румено.

А ја сам се томе ванредно радовао, јер до онда још никада нисам свет кроз такове наочаре гледао.

У **речнику** потражи шта значе речи *походити* и *ванредно*.

Још једном пажљиво прочитај причу и подвуци реченице које описују какав је свет када се посматра кроз румено стакло.

Када би могао да бираш, које би боје по твојој жељи био свет?

Нацртај малог Јову како гледа кроз румено стакло.

Јован Јовановић Змај

ШТА ВОЛИМ

Волим звезду кад заблиста.
Волим реку кад је чиста.
Волим небо кад се плави.
Волим цветак мирисави.
Волим шуму. Волим гору.
Волим благу рујну зору.
Волим башту. Волим поље.
Волим људе добре воље.
И славуја кад извија.
И пупољак кад избија.
Волим зумбул, ђурђиц, лале.
Волим оне птице мале.
Волим оца, мајку, стрину,
браћу, сестре, сву родбину.
Волим своју домовину.

Погледај у **речнику**
шта значе речи
рујан и *извијати*.

Подвуци у песми речи које говоре
о ономе што и ти волиш.

Настави ову песму тако што ћеш написати
шта још ти волиш.

Волим

Јован Јовановић Змај

ПАЧЈА ШКОЛА

„Јесте л' чули, кумо
– Верујте, без шале –
Отвара се школа
За пачиће мале.“

Сви пачићи дошли,
На скамијам' стоје;
Стари патак метнô
Наочаре своје.

Учио их, учио
Од среде до петка,
Ал' се нису одмакли
Даље од почетка.

Ништа више не научи
Пачурлија та,
Него што је и пре знала
Га, га, га, га, га!

У речнику нађи
значење речи
скамија.

На основу ове песме напиши причу која ће
се такође звати „Пачја школа“.

Љубивоје Ршумовић

ДЕСЕТ ЉУТИХ ГУСАРА

Десет љутих гусара
Дошло у мој кревет
Један пао с кревета
Остало их _____

Гле четири гусара
Бес у њима ври
Један пукô од муке
Остало их _____

Девет љутих гусара
Још не знају ко сам
Једног сам успавао
Остало их _____

Три љута гусара
А против њих ја
Једнога сам звизнуо
Остала су _____

Осам љутих гусара
Ја их оштро гледам
Један пао у несвест
Остало их _____

Два љута гусара
А поглед им ледан
Један се оклизнуо
Још остао _____

Седам љутих гусара
Побегло на брест
Један пао на главу
Остало их _____

Један љути гусар
Постао је медан
Просто се истопио
Остао _____

Шест љутих гусара
Збрисало у свет
Један се изгубио
Остало их _____

У сваком погледу
Прошла ме је страва
Сад је све у реду
Може да се _____

Пет љутих гусара
Лете кô лептири
Један пао у бунар
Остало их _____

Потражи
значање речи
брест и медан
у речнику.

★ Упиши речи које недостају у песни.

★ Опиши једног од ових љутих гусара.

★ Који је од ових гусара најљући?

МОЈ АДРЕСАР

 Долази лето и распуст. Сигурно ћеш пожелети да се чујеш и видиш са својим друштвом. Зато је добро да имаш њихове адресе и телефонске бројеве.

Овде направи мали адресар. Среди га по азбучном реду почетног слова презимена.

Презиме и име	Адреса	Број телефона

СЕТИ СЕ шта смо научили током ове године...

СЛОВО

в е т а р

СЛОГ

ве тар

РЕЧ

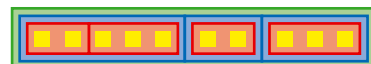
ветар

РЕЧЕНИЦА

Ветар је јак.

РЕЧЕНИЦЕ

ОБАВЕШТАЈНА

УПИТНА

ЗАПОВЕДНА

Завршио сам први разред. Како ти је било у школи? Хоћу да идем на море!

РЕЧЕНИЦЕ

ПОТВРДНА

Ја волим расцуси.

ОДРИЧНА

Ја не волим што се расцајем са друштвом.

ВЕЛИКИМ СЛОВОМ СЕ ПИШЕ

Ученица *Ана* *Лукић* *леиоваће* у *Кошору*.

НА ПОЧЕТКУ
РЕЧЕНИЦЕ

ЛИЧНО
ИМЕ

ПРЕЗИМЕ

ИМЕ
НАСЕЉА

ДВЕ ТАЧКЕ И **ЗАРЕЗ** УПОТРЕБЉАВАМО КАД НАБРАЈАМО.

На *п*лажу *ћу* *п*онети: *п*ешкир, *п*олити, *д*ушек и *с*унџобран.

ПЕСМА – ПРИЧА – ТЕКСТ ЗА ГЛУМУ

у причи постоје:

- **ГЛАВНИ ЛИК**
- **МЕСТО РАДЊЕ**
- **ВРЕМЕ РАДЊЕ**

РЕЧИ СА **СЛИЧНИМ** ЗНАЧЕЊЕМ

рекао – *казао*
појео – *смазао*

РЕЧИ СА **СУПРОТНИМ** ЗНАЧЕЊЕМ

врнуће – *хладно*
ситио – *гладно*

РЕЧИ СА **УМАЊЕНИМ** ЗНАЧЕЊЕМ

шума – *шумица*
џрана – *џранчица*

РЕЧИ СА **УВЕЋАНИМ** ЗНАЧЕЊЕМ

баба – *бабетица*
јунак – *јуначина*

РЕЧНИК

А

- аждаја** – велика неман, обично водена, са више глава и крилима, која у бајкама прождире људе и животиње
- анкета** – истраживање, испитивање, прикупљање разних мишљења

Б

- батати** – лупати, ударати
- баук** – замишљено зло биће које улива страх
- бекнути** – изустити реч, проговорити
- библиотека** – збирка књига и зграда у којој се књиге чувају
- благослов** – изражавање жеље за нечијим успехом и срећом; овде значи: благостање, срећа
- брест** – гранато листопадно дрво
- брус** – камена алатка за брушење, оштрење и глачање

В

- вазда(н)** – увек, стално
- ванредно** – изузетно, посебно, много
- вижљаст** – висок, танак и витак; гибак
- влат** – шупља стабљика траве
- вређати** (некога) – наносити некоме увреду и изазивати у њему непријатно осећање

Г

- гора** – шума

Д

- дати главу** (*изр.*) – овде значи: дати живот, жртвовати се
- добош** – музички инструмент по којем се удара палицама, мали бубањ
- докучити** – разумети, схватити
- дукат** – златан новац који се некада употребљавао и као женски накит

Ж

- жакетић** – кратки капут, обично дечји, јакна

З

- заврзлама** – збрка, забуна
- заселак** – издвојено насеље у саставу села
- зврк** – чигра, дечја играчка која се обрће, врти
- злурадо** – пакосно, злобно, злонамерно

И

- извијати** – певати неку мелодију преливајући гласом
- исповедати се** – овде значи: отворено говорити нешто о себи, саопштавати своје мисли и осећања

К

- каљав** – испрљан, убрљан блатом
- карати** – грдити, прекоревати
- квочка** – кокошка која лежи на јајима или је излегла пилиће
- кезити се** – церити се, кривељити се, обично показујући зубе
- кикотати се** – смејати се гласно и необуздано, звонко
- киселица** – кисела чорба, боза, али и вино лошег квалитета
- кисити** – постајати помало кисео, добијати накисео укус
- клецати** – попуштати, савијати се у колену при ходу или стајању
- клупко** – конач, пређа или вуна намотана у лоптасти смотуљак
- кобац** – птица грабљивица која хвата кокошке и мишеве
- козлић** – младунче козе, јаре
- креста** – месната, црвена зупчаста израслина на глави петла

круница – део цвета који чине цветни листићи, латице

куп – велика метална чаша, пехар

Л

лакомислен – који о важним, озбиљним проблемима олако одлучује, лакоуман, непромишљен, неозбиљан, неразборит, неразуман

лепетати – снажно махати, ударати крилима

лични – који припада одређеном лицу, сопствени, властити

лоптати се – играти се с неким, добацивати се лоптом или предметом у облику лопте

М

магацин – складиште за смештај хране и друге робе

маћухица – украсна биљка из фамилије љубичица, дан-и-ноћ

медан – пун сласти, мио, драг

Н

намерно – са одређеном намером, свесно

О

огњица – врста шумске и ливадске биљке

осути се – посути се, покрити се, обасути се нечим (овде: цветовима)

П

пајац – смешна лутка, лутак

парати облаке (о муњама) – у преносном значењу: резати, сећи облаке, правити линије по небу

перина – део постељине напуњен перјем на којем се лежи или се њим покрива

плах – који се појављује, дешава изненада, неочекивано, нагао, жесток, бујан

плашт – врста огртача без рукава који се огрће преко рамена и леђа

поташтен – утучен, снужден, нерасположен

походити – посетити, отићи некоме у посету, обићи некога

прапорац (обично у множини) – шупља метална лоптица с куглицом унутра која звецка при протресању; овде означава куглицу росе налик на прапорац

премишљати – брижљиво, темељно размишљати, добро разматрати, смишљати

пресести – имати неприлику због свог поступка, лоше проћи, присести

приватни – овде значи: лични, особни, који се односи на одређену особу

прија – мајка младе или младожење према родитељима другог брачног друга

прозборити – проговорити, рећи, казати

пророчанство – предсказање, оно што је унапред речено да ће се догодити

простак – прост, неваспитан човек који не уме лепо да се понаша

пућпурикати – испуштати глас пућ-пурућ, сличан гласу препелице

Р

радознао – љубопитљив, знатижељан, који жели да сазнаје и истражује

различак – коровска биљка плавих цветних главица, честа на житним пољима

реаговати – одговорити, одазвати се на утиске примљене споља

рујан – руменкаст, црвенкаст

румен¹ – руменило, црвенило

румен² – црвенкаст, у тоновима црвене или ружичасте боје

С

санта – велика громада или плоча леда која плови по води, а већи део јој се налази испод морске површине

скамија – школска клупа из старих времена
слаба страна (*изр.*) – оно у чему је неко врло осетљив, на шта је слаб, што му је страст

случајно – неочекивано, непредвиђено, без намере

смет – велика хрпа снега нанесена ветром

снаја – синовљева, братова или унукова жена

срдит – који се љути, срди, љутит, гневан

стихотворац – песник, онај који ствара стихове

страдалник – онај који страда и пати

струк – део биљке изнад земље који носи на себи лист, цвет и плод; стабљика ниске биљке

стуштити се – натуштити се, покрити се црним облацима

суво злато – злато без примеса, чисто злато

сукати – дотеривати, увијати бркове

Т

тараба – ограда од летава или дасака, плот

тас – метални предмет у облику тањира, део ваге на којем стоји роба која се мери или тегови

тепати – 1. говорити слично детету које тек почиње да изговара прве речи 2. нежно се обраћати некоме

тиштати – изазивати бол, муку, тешкоћу, мучити

ткати – израђивати тканину на разбоју укрштањем и сабијањем конаца, нити

товар – терет који се носи

тужибаба – онај који воли да тужака, оптужује, пријављује некога

Ћ

ћућорити – 1. цвркатати 2. чаврљати, ћаскати 3. шапутати

У

уденути – увући, протурити кроз нешто узано

умилно – умиљато, благо

Ф

фрктати – снажно дувати кроз нос уз гласан шум

Х

хвалисав – који се много хвалише, неоправдано дичи собом

хлаче – панталоне

Ц

цврчати – а. пуштати глас „цвр“ (о цврчку)

б. јављати се гласом сличним цврчању цврчка

церекаати се – смејати се гласно и непристојно

Ч

чаврљати – говорити, причати, ћаскати, брбљати, ћеретати; *упореди:* ћућорити (2)

чворак – врста птице певачице која имитира гласове и уништава инсекте по њивама и виноградима

чудо – чудна, необична појава која изазива опште чуђење

Ш

шенити – стајати на стражњим ногама (обично о псу)

шија – врат

шмрк – гумено црево којим се под притиском избацује вода у млазевима

САДРЖАЈ

УПУТСТВО

1.	СВАКО ИМА ГОВОР СВОЈ	3
	СВАКО ИМА ГОВОР СВОЈ, <i>Милица Бингулац</i>	3
	МИШИН ПАС, <i>Симеон Маринковић</i>	4
	ГОВОРИМО ПОКРЕТИМА	5
	ТРИ СУСРЕТА, <i>Слободан Лазић</i>	6
	КОЛИКО ЈЕ САТИ?	7
	СА МНОМ ИМА НЕКА ГРЕШКА, <i>Влада Стојиљковић</i>	8
	КАКО СЕ КО ЗОВЕ, <i>Семјон Коган</i>	9
	ЈА САМ ЧУДО ВИДЕО, шаљива народна песма	10
	ЈОШ НЕКА ЧУДА	11
	ПРИЈАТЕЉИ	12
	МНОГО ЗВУКОВА, <i>Влада Стојиљковић</i>	13
	ЗАВРЗЛАМА, <i>Мирослав Антић</i>	14
	РАЗГОВОР НА САНКАЊУ	15
	СЕТИ СЕ ШТА СМО НАУЧИЛИ	16
2.	ЗИМА	17
	ПАДА СНЕГ, <i>Петар Стокић</i>	18
	ПАС И КУЋА, народна прича	19
	ПРВИ СНЕГ	20
	ВОЋНА САЛАТА (рецепт за две особе)	21
	САНКЕ, <i>Гвидо Тартаља</i>	22
	ОД СЛОВА ДО РЕЧЕНИЦЕ	23
	ПЕТАО И БОЈЕ, народна прича	24
	ЗИМСКЕ ТВ ВЕСТИ	25
	БАЈКА О ЛАБУДУ, <i>Десанка Максимовић</i>	26–27
	СЕТИ СЕ ШТА СМО НАУЧИЛИ	28

3. ДРУГАРСТВО 29

ПЕСМА ДРУГАРСТВА, Драгомир Брајковић	29
ШАПУТАЊЕ, Драган Лукић	30
ТЕЛЕФОНСКИ РАЗГОВОР	31
БРОДИЋ, Владимир Сутејев	32–33
АУ ШТО ЈЕ ШКОЛА ЗГОДНА, Љубивоје Ршумовић	34
ИЗАБЕРИ ДРУШТВО	35
ЕН ДЕН ДОРЕ	36
РЕЧЕНИЦЕ	37
ГОЛУБ И ПЧЕЛА, народна прича	38
МАЛА АНКЕТА	39
ЛАВ И МИШ, по Езопу	40
ДВА ДРУГА, Лав Толстој	41

СЕТИ СЕ ШТА СМО НАУЧИЛИ 42

4. ПРОЛЕЋЕ 43

ЉУБИЧИЦА, Станко Ракита	44
МОЈ РОЂЕНДАН	45
ПРОЛЕЋЕ, Воја Царић	46
ВЕЛИКО СЛОВО	47
КИША, Драгомир Ђорђевић	48
ШАЉИВА СТРАНА	49
ПРВИ ЛЕПТИР, Момчило Тешић	50
ПОТВРДНЕ И ОДРИЧНЕ РЕЧЕНИЦЕ	51
КОЗА И СЕДАМ ЈАРИЋА, народна прича	52–54
ПИШЕМО САСТАВ: МОЈЕ ОМИЉЕНО ДРВО	55
СЛИКОВНИЦА, Момчило Тешић	56
КАД ПРОЛЕЋЕ ДОЂЕ, Божидар Тимотијевић	57

СЕТИ СЕ ШТА СМО НАУЧИЛИ 58

5. ЛЕПО ПОНАШАЊЕ 59

ЛЕПО–РУЖНО	60
СЛИКА ИЗ ПАРКА	61
ГОЗБА, Мирослав Антић	62

ПИСМО КОЗИ	63
НАМЕРНО И СЛУЧАЈНО, Душан Радовић	64
РЕЧИ СА СЛИЧНИМ ЗНАЧЕЊЕМ	65
РАДОЗНАЛИ СУСЕД, народна прича	66
ДВЕ КОЗЕ, Доситеј Обрадовић	67
ТУЖИБАБА, Душан Радовић	68–69

СЕТИ СЕ ШТА СМО НАУЧИЛИ 70

МОЈА КУЋИЦА – МОЈА СЛОБОДИЦА 71

СРЦЕ, Драган Лукић	72
ПИШЕМО САСТАВ: ЧЛАН МОЈЕ ПОРОДИЦЕ	73
БАКА, Десанка Максимовић	74
РЕЧИ СА СУПРОТНИМ ЗНАЧЕЊЕМ	75
НИГДЕ РЕДА НИГДЕ МИРА, Драгомир Ђорђевић	76
ИЗ ДЕЧЈЕ ЕНЦИКЛОПЕДИЈЕ	77
ЗАШТО АЖДАЈА ПЛАЧЕ, Љубивоје Ршумовић	78
МАЛО СЛОВО	79
ПИЛЕ, Корнеј Чуковски	80–81
МАТИ, Јован Јовановић Змај	82
СЛАВУЈАК, народна песма	83
РЕЧНИК О КУЋИ	84
ПИШЕМО САСТАВ: МОЈА КУЋА	85

СЕТИ СЕ ШТА СМО НАУЧИЛИ 86

ШТА КО РАДИ 87

ЧУДО, Будимир Нешић	88
ДВЕ РУКЕ, Душан Радовић	89
АПOTEКА, Богдан Поповић	90–91
ЛИСИЦА И МИШ, народна прича	92–93
ШТА КО РАДИ У ДОСАДИ, Божидар Тимотијевић	94
МАЛА АНКЕТА	95
ХЛЕБ, Владимир Андрић	96
ЦРТАНКА, Стеван Раичковић	97

СЕТИ СЕ ШТА СМО НАУЧИЛИ 98

СТОЈИ, СТОЈИ ЈЕР СЕ БОЈИ , <i>Јованка Хрваћанин</i>	99
ХВАЛИСАВИ ЗЕЧЕВИ , <i>Десанка Максимовић</i>	100
МОЈА БИБЛИОТЕКА	101
ПРВИ ДАН У ШКОЛИ , <i>Бранко Ћопић</i>	102
ПЈЕСМА ЂАКА ПРВАКА , <i>Бранко Ћопић</i>	103
СУНЧЕВ ПЈЕВАЧ , <i>Бранко Ћопић</i>	104–106
УСПАВАНКЕ И ПРАЗНИЧНЕ ПЕСМЕ	107
СЕНИЦА И ДРВО , <i>Петар Стокић</i>	108
ИЗАБЕРИ СЛИКУ И НАПИШИ ПРИЧУ	109
ДИВНО ЧУДО , <i>јеврејска народна песма</i>	110–111
ПРИНЦЕЗА НА ЗРНУ ГРАШКА , <i>Ханс Кристијан Андерсен</i> ..	112–113
ЗМАЈЕВО ДЕТИЊСТВО	114
ГЛЕДАО САМ СВЕТ КРОЗ РУМЕНО СТАКЛО , <i>Јован Јовановић Змај</i> .	115
ШТА ВОЛИМ , <i>Јован Јовановић Змај</i>	116
ПАЧЈА ШКОЛА , <i>Јован Јовановић Змај</i>	117
ДЕСЕТ ЉУТИХ ГУСАРА , <i>Љубивоје Ршумовић</i>	118
МОЈ АДРЕСАР	119

СЕТИ СЕ ШТА СМО НАУЧИЛИ ТОКОМ ОВЕ ГОДИНЕ 120–121

РЕЧНИК	122–124
САДРЖАЈ	125–128
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ	129–131

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ

УЧИМО И ВЕЖБАМО КЊИЖЕВНОСТ

песма, стих **18, 100**
прича, проза **19**
стих, строфа **22, 74**
главни и споредни ликови, време и место радње **24, 27, 38, 93**
разбрајалице **36, 48**
ток приче, редослед догађаја **38, 88**
басна **40**
рима **46, 78, 90**
брзалице **62**
текст по којем се глуми **69, 70**
бајка **26–27, 113, 133**
успаванке **107**
празничне песме **107**

УЧИМО И ВЕЖБАМО ГРАМАТИКУ

постављање питања **9**
слово, слог, реч, реченица **23**
обавештајне, упитне, заповедне реченице **37, 66, 89**
велико слово и мало слово **47, 79**
зарез и две тачке **48**
потврдне и одричне реченице **51, 93**
речи са сличним значењем **65, 70, 75, 78**
речи са супротним значењем **75, 90**
речи са умањеним значењем **56, 83, 92**
речи са увећаним значењем **56, 83, 89**
објасни значење речи **66**

ПИШЕМО

колико је сати? **7**
још нека чуда **11**
пријатељи **12**
разговор на санкању **15**
речник о зими **25**
препиши реченице **37, 44**
поруке **44, 76**
рођенданска позивница **45**
виц **49**
вукова лукавства **54**
моје омиљено дрво **55**
слика из парка **61**
писмо кози **63**

разговор две козе **67**
тужибаба **69**
члан моје породице **73**
аждајче **78**
речник о кући **84**
моја кућа **85**
апотека **91**
настављамо причу **92**
како настаје хлеб **96**
моја библиотека **101**
успаванке и празничне песме **107**
прича по слици **109**
настављамо песму **111**
шта волим **116**
пачја школа **117**
мој адресар **119**

ГЛУМИМО

говоримо покретима **5**
вицеви **49**
тужибаба **68–69**
две руке **89**
апотека **91**

ГОВОРНА ВЕЖБА

изговори на више начина **8**
изговарај гласно **13**
пас и кућа **19**
бајка о лабуду **26–27**
бродић **33**
сликовница **56**
две козе **67**
нигде реда, нигде мира **76**
хлеб **96**
пјесма ђака првака **103**

ЦРТАМО И БОЈИМО

обој петла **24**
свећице на торти **45**
игло **77**
цртанка **97**
илуструј причу **115**

РЕШАВАМО

шта се крије иза сира **14**
загонетке **19, 36**
ребусе **18, 34, 46, 62, 65, 94**
преметаљке **22, 23**
слова која недостају **30**
укрштенице **50, 72, 113**
осмосмерке **67, 100**
ређамо реченице **88**

ИСТРАЖУЈЕМО

мала анкета – омиљени цртани филм **39**
мала анкета – о досади **95**
дечја енциклопедија **77**

СМИСЛИ, ИСПРИЧАЈ, НАПИШИ

говор покрета **5**
другачији наслов **14**
зимске ТВ вести **25**
телефонски разговор **31**
имена за козу, вука и јариће **54**
кад пролеће дође **57**
радознали сусед **66**
две козе **67**
цврчак и хрчак **106**
пачја школа **117**

СЕТИ СЕ ШТА СМО НАУЧИЛИ

слово, реч, реченица, тачка, упитник, узвичник **16**
слово, слог, реч, реченица **28**
песма и стих, прича и проза **28**
главни лик у причи, место радње, време радње **28**
реченице: обавештајне, упитне, заповедне **42**
велико слово **58, 70, 86**
мало слово **86**
речи са супротним значењем **86**
речи са умањеним значењем **86**
речи са увећаним значењем **86**
зарез и две тачке **58, 70**
потврдна и одрична реченица **58, 70**
речи са сличним значењем **70**
сети се шта смо читали **98**
сети се шта смо научили током ове године **120–121**

ЧИТАНКА

за први разред основне школе
друго издање

аутори *Др Симеон Маринковић*
Славица Марковић

илустровао *Тихомир Челановић*

речник израдила *Виолета Бабић*

рецензенти *Проф. др Живојин Станојчић, Филолошки факултет у Београду*
Јелена Гојак, учитељица, ОШ „Вељко Дугошевић“ у Београду
Слађана Илић, професор

лектор *Виолета Бабић*

графичко обликовање *Душан Павлић*
Неда Докић

типографско обликовање *Слободан Миладинов*

припрема за штампу *Небојша Митић*

издавач *Креативни центар*
Градиштанска 8
Београд
Тел./факс: 011/ 38 20 464, 38 20 483, 24 40 659

уредник *Виолета Бабић*

за издавача *Мр Љиљана Маринковић*

штампа *Публикум*

тираж *20.000*

copyright © *Креативни центар, 2005*

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

37.016:821.163.41+821(075.2)

ЧИТАНКА : за први разред основне школе
/ [аутори Симеон Маринковић, Славица
Марковић ; илустровао Тихомир Челановић ;
речник израдила Виолета Бабић]. - 2. изд. -
Београд : Креативни центар, 2005 (Београд
: Публикум). - 131 стр. : илустр. ; 22 x
24 cm

Тираж 20.000. - Речник: стр. 122-124.

ISBN 86-7781-352-7
1. Маринковић, Симеон

COBISS.SR-ID 121907724